

ZAKON O SUDIJAMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom se uređuje položaj sudije, nespojivost sa sudijskom funkcijom, vrednovanje rada sudije, materijalni položaj sudije, uslovi i postupak za izbor sudije, prestanak sudijske funkcije, položaj predsednika suda, položaj sudije porotnika i disciplinska odgovornost sudije.

Nezavisnost

Član 2.

Sudija je nezavisan u vršenju sudijske funkcije.

Sudija sudi na osnovu Ustava, potvrđenog međunarodnog ugovora, zakona, opšte prihvaćenih pravila međunarodnog prava i drugog opšteg akta donetog u skladu sa zakonom.

Stalnost i nepremestivost

Član 3.

Sudijska funkcija je stalna. Sudija vrši funkciju u sudu za koji je izabran.

Bez svoje saglasnosti sudija ne može biti trajno premešten ni privremeno upućen u drugi sud, osim u slučajevima predviđenim Ustavom i ovim zakonom.

Sudija može, uz svoju saglasnost, biti upućen na rad u Visoki savet sudstva, ministarstvo nadležno za pravosuđe, Pravosudnu akademiju ili međunarodnu organizaciju u oblasti pravosuđa, u skladu sa ovim zakonom.

Etički principi vršenja sudijske funkcije

Član 4.

Etički principi vršenja sudijske funkcije su: nezavisnost, nepristrasnost, odgovornost i dostojanstvenost.

Sudija je dužan da u svakoj prilici održi poverenje u svoju nezavisnost i nepristrasnost. Svi organi javne vlasti i javni funkcioneri dužni su da svojim postupanjem i ponašanjem održavaju poverenje u nezavisnost i nepristrasnost sudija i sudova.

Sudija je dužan da nepristrasno vodi postupak po svojoj savesti, u skladu sa vlastitom procenom činjenica i tumačenjem prava, uz obezbeđenje pravičnog suđenja i poštovanje procesnih prava stranaka garantovanih Ustavom, potvrđenim međunarodnim ugovorom, zakonom i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

U cilju unapređenja etičkih principa vršenja sudijske funkcije Visoki savet sudstva donosi Etički kodeks kojim se bliže uređuju etički principi vršenja sudijske funkcije.

Sudije su dužne da se u svakoj prilici pridržavaju Etičkog kodeksa.

Službe, poslovi i postupci nespojivi sa sudijskom funkcijom određuju se zakonom.

Materijalna nezavisnost

Član 5.

Sudija ima pravo na platu i penziju u skladu sa dostojanstvom sudijske funkcije i odgovornošću sudije.

Iznos plate i penzije sudije garantuje njegovu nezavisnost i materijalnu sigurnost.

Plata sudije uređuje se ovim zakonom.

Imunitet

Član 6.

Sudija ne može biti pozvan na odgovornost za mišljenje dato u vezi sa vršenjem sudijske funkcije ili za glasanje pri donošenju sudske odluke, izuzev ako učini krivično delo kršenja zakona od strane sudije ili javnog tužioca.

Sudija ne može bez odobrenja Visokog saveta sudstva biti lišen slobode u postupku pokrenutom zbog krivičnog dela učinjenog u vršenju sudijske funkcije.

Odgovornost za štetu

Član 7.

Za štetu koju sudija prouzrokuje nezakonitim ili nepravilnim radom odgovara Republika Srbija.

Ako je Republika Srbija na osnovu pravnosnažne sudske odluke, odnosno poravnania zaključenog pred sudom, isplatila štetu iz stava 1. ovog člana, može tražiti od sudije naknadu isplaćenog novčanog iznosa, ako je šteta prouzrokovana namerno.

Ako je odlukom Ustavnog suda ili drugog suda u Republici Srbiji, Evropskog suda za ljudska prava ili drugog međunarodnog suda, utvrđeno da su u toku sudskog postupka povređeni ljudska prava i osnovne slobode i da je presuda zasnovana na takvom kršenju ili da je presuda izostala zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, Republika Srbija može tražiti od sudije naknadu isplaćenog novčanog iznosa, ako je šteta prouzrokovana namerno.

Na zahtev ministra nadležnog za pravosuđe, Državno pravobranilaštvo je dužno da pokrene parnični postupak pred nadležnim sudom za naknadu isplaćenog novčanog iznosa iz st. 2. i 3. ovog člana, po prethodno pribavljenom mišljenju Visokog saveta sudstva. Visoki savet sudstva daje mišljenje u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva za pribavljanje mišljenja.

Pravo na udruživanje

Član 8.

Sudija imaju pravo da se udružuje u strukovna udruženja radi zaštite svojih interesa i očuvanja nezavisnosti u radu.

Pravo strukovnog udruživanja podrazumeva i učešće u aktivnosti strukovnog udruženja u toku radnog vremena, ako se time ne remeti rad u sudu.

Učešće u donošenju odluka od značaja za rad sudova

Član 9.

Sudija ima pravo da uzme učešće u donošenju odluke od značaja za rad suda.

Pravo na stručno usavršavanje i obuku

Član 10.

Sudija ima pravo i obavezu na stručno usavršavanje i obuku o trošku Republike Srbije, u skladu sa posebnim zakonom.

Obuka sudija je organizovano sticanje i usavršavanje teorijskog i praktičnog znanja i veština potrebnih za stručno i efikasno vršenje sudijske funkcije.

Obuka je obavezna na osnovu zakona ili odluke Visokog saveta sudstva, u slučaju promene specijalizacije, bitnih promena propisa, uvođenja novih tehnika rada i radi otklanjanja nedostataka u radu sudije uočenih pri vrednovanju njegovog rada.

Sadržaj programa obuke određuje se u zavisnosti od profesionalnog iskustva sudije.

Izbor i prestanak funkcije i broj sudija i sudija porotnika

Član 11.

Sudiju i predsednika suda bira i o prestanku njihove funkcije odlučuje Visoki savet sudstva, u skladu sa Ustavom i zakonom.

Broj sudija i sudija porotnika za svaki sud određuje Visoki savet sudstva.

Broj sudija prekršajnih sudova, Prekršajnog apelacionog suda i Upravnog suda određuje se i za svako odeljenje izvan sedišta suda.

Visoki savet sudstva preispituje potreban broj sudija i sudija porotnika u svakom sudu na pet godina.

Visoki savet sudstva može po sopstvenoj inicijativi ili na predlog predsednika suda, predsednika neposredno višeg suda, predsednika Vrhovnog suda i ministra nadležnog za pravosuđe, a na osnovu godišnjeg priliva predmeta, preispitati potreban broj sudija i sudija porotnika i pre isteka roka od pet godina.

Prava iz radnog odnosa sudije

Član 12.

Sudija ostvaruje pravo iz radnog odnosa u skladu sa propisom koji uređuje pravo iz radnog odnosa izabranog lica, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

II. POLOŽAJ SUDIJE

1. Stalnost sudijske funkcije

Pojam

Član 13.

Sudijska funkcija traje neprekidno od izbora za sudiju do navršenja radnog veka.

Sudijska funkcija može prestati pod uslovima predviđenim Ustavom i ovim zakonom.

Smanjenje broja sudija

Član 14.

Sudijska funkcija ne prestaje ako bude smanjen broj sudija u sudu u kome sudija vrši sudijsku funkciju.

Udaljenje sa sudijske funkcije

Član 15.

Sudija se udaljuje sa funkcije ako mu je određen pritvor.

Sudija može biti udaljen sa funkcije ako je pokrenut postupak za utvrđivanje razloga za njegovo razrešenje ili krivični postupak za krivično delo zbog koga može biti razrešen.

Sud koji je odredio pritvor ili pred kojim je pokrenut krivični postupak dužan je da o pritvoru ili pokretanju krivičnog postupka odmah obavesti Visoki savet sudstva.

Sudija može biti udaljen sa funkcije i ako je upućen na obavezan lekarski pregled radi provere radne sposobnosti za vršenje sudijske funkcije.

Odluku o udaljenju sudije donosi Visoki savet sudstva.

Trajanje udaljenja

Član 16.

Sudija se udaljuje sa funkcije do ukidanja pritvora, okončanja postupka za utvrđivanje razloga za njegovo razrešenje, okončanja krivičnog postupka ili okončanja postupka za utvrđivanje radne sposobnosti za vršenje sudijske funkcije.

Visoki savet sudstva može ukinuti odluku o udaljenju pre okončanja postupka za utvrđivanje razloga za razrešenje sudije ili okončanja krivičnog postupka.

Pravo na žalbu Ustavnom sudu koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe

Član 17.

Protiv odluke o udaljenju sudija može izjaviti žalbu Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe, u roku od tri dana od dana dostavljanja odluke.

Žalba Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe, ne zadržava izvršenje odluke.

2. Nepremestivost sudije

Pojam

Član 18.

Sudija ima pravo da sudijsku funkciju vrši stalno u sudu za koji je izabran, osim u slučaju propisanom Ustavom i ovim zakonom.

Sudija samo uz svoju saglasnost može biti trajno premešten ili privremeno upućen iz jednog u drugi sud, ili upućen u Visoki savet sudstva, ministarstvo nadležno za pravosuđe, Pravosudnu akademiju ili međunarodnu organizaciju u oblasti pravosuđa.

Saglasnost se daje u pismenom obliku i mora da prethodi donošenju rešenja o trajnom premeštaju, privremenom upućivanju ili upućivanju.

Trajni premeštaj

Član 19.

Sudija može, uz svoju pismenu saglasnost, biti trajno premešten u drugi sud iste vrste i istog ili nižeg stepena, ako postoji potreba za hitnom popunom upražnjenog sudijskog mesta, koja se ne može rešiti izborom ili privremenim upućivanjem sudije, uz pribavljenu saglasnost predsednika oba suda.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, sudija može bez svoje pismene saglasnosti biti trajno premešten u drugi sud u slučaju ukidanja suda ili ukidanja pretežnog dela nadležnosti suda za koji je izabran.

Sudu je ukinut pretežni deo nadležnosti ako je usled promene stvarne nadležnosti suda, osnivanja novog suda ili promene područja na kojem sud vrši nadležnost smanjen potreban broj sudija u sudu.

U slučaju iz stava 2. ovog člana sudija može biti trajno premešten samo u sud istog stepena koji preuzima nadležnost suda koji je ukinut ili kojem je ukinut pretežni deo nadležnosti.

Ako je nadležnost ukinutog suda preuzelo dva ili više sudova, odnosno pretežnu nadležnost suda preuzeo jedan ili više sudova, pri donošenju odluke o trajnom premeštaju sudije, Visoki savet sudstva uzima u obzir prebivalište sudije, dužinu sudijskog staža i vrstu posla koji je sudija obavljao.

Sudija trajno nastavlja da vrši sudijsku funkciju u sudu u koji je premešten.

Rešenje o trajnom premeštaju donosi Visoki savet sudstva.

Protiv rešenja o trajnom premeštaju sudija može izjaviti žalbu Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe, u roku od 30 dana od dana prijema rešenja.

Privremeno upućivanje u drugi sud

Član 20.

Sudija se privremeno upućuje u drugi sud u kome nedostatak, sprečenost, izuzeće sudija ili drugi razlozi otežavaju rad suda.

Sudija može biti privremeno upućen samo u drugi sud iste vrste i istog ili neposredno nižeg stepena, najduže na godinu dana, bez mogućnosti ponovnog privremenog upućivanja u isti sud.

Rešenje o privremenom upućivanju sudije iz st. 1. i 2. ovog člana, uz pismenu saglasnost sudije, donosi Visoki savet sudstva.

Pre donošenja rešenja o privremenom upućivanju sudije iz st. 1. do 3. ovog člana, Visoki savet sudstva pribavlja mišljenje sednice svih sudija suda u koji je sudija izabran i suda u koji se privremeno upućuje.

Izuzetno, u slučaju ukidanja pretežnog dela nadležnosti suda za koji je izabran, sudija može bez svoje pismene saglasnosti biti privremeno upućen u drugi sud istog stepena koji je preuzeo pretežni deo nadležnosti.

Protiv rešenja o privremenom upućivanju sudija može izjaviti žalbu Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe, u roku 30 dana od dana prijema rešenja.

Upućivanje u Visoki savet sudstva, ministarstvo nadležno za pravosuđe, Pravosudnu akademiju ili međunarodnu organizaciju

Član 21.

Sudija može biti upućen, radi obavljanja stručnih poslova, u Visoki savet sudstva, ministarstvo nadležno za pravosuđe, Pravosudnu akademiju i međunarodnu organizaciju u oblasti pravosuđa.

Upućivanje iz stava 1. ovog člana vrši se na predlog predsednika Visokog saveta sudstva, ministra nadležnog za pravosuđe, direktora Pravosudne akademije ili rukovodioca međunarodne organizacije u oblasti pravosuđa u koju se sudija upućuje,

uz pismenu saglasnost sudije, po pribavljenom mišljenju predsednika suda u kome sudija vrši svoju funkciju.

Upućivanje može trajati najduže tri godine, odnosno najduže šest godina u međunarodnu organizaciju, bez mogućnosti ponovnog upućivanja u isti organ, ustanovu ili međunarodnu organizaciju iz stava 1. ovog člana.

Rešenje o upućivanju donosi Visoki savet sudstva.

Za vreme upućivanja sudija se može osloboditi vršenja sudijske funkcije, na osnovu odluke Visokog saveta sudstva.

U slučaju upućivanja u ministarstvo nadležno za pravosuđe sudija se obavezno oslobađa vršenja sudijske funkcije.

3. Međusobna nezavisnost sudija

Pojam

Član 22.

Sudija je u vršenju sudijske funkcije slobodan u zastupanju svog shvatanja, utvrđivanju činjenica i primeni prava.

Sudija nije dužan da bilo kome, pa ni drugim sudijama i predsedniku suda, objašnjava svoja pravna shvatanja, utvrđeno činjenično stanje i primenu prava, izuzev u obrazloženju odluke ili kad to zakon posebno nalaže.

Neizmenjivost godišnjih poslova

Član 23.

Sudija ima pravo da mu se vrsta sudijskog posla odredi godišnjim rasporedom poslova i da se ne menja tokom godine.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, zbog izbora novog sudije, dužeg odsustva sudije, znatno povećanog ili smanjenog priliva predmeta u toku godine po pojedinim pravnim oblastima ili upražnjenog sudijskog mesta, sudiji može tokom godine biti promenjena pravna oblast u kojoj postupa.

Godišnji raspored poslova i njegova izmena određuju se na osnovu potreba suda i osposobljenosti sudije za uspešno obavljanje poslova na koje se raspoređuje.

Raspodela predmeta slučajem

Član 24.

Sudija predmete prima prema redosledu nezavisnom od ličnosti stranaka i okolnosti pravne stvari.

Sudiji se predmeti poveravaju na osnovu godišnjeg rasporeda poslova u sudu vodeći računa o složenosti predmeta, u skladu sa Sudskim poslovníkom, prema redosledu unapred utvrđenom za svaku kalendarsku godinu, isključivo na osnovu oznake i broja predmeta.

Niko nema prava da sudska veća obrazuje i predmete dodeljuje mimo rasporeda poslova i redosleda prijema predmeta.

Odstupanja

Član 25.

Od redosleda prijema predmeta može se odstupiti u slučajevima predviđenim zakonom, kao i u slučaju opterećenosti ili opravdane sprečenosti sudije, u skladu sa Sudskim poslovníkom.

U skladu sa Sudskim poslovníkom, sudiji može biti oduzet predmet: ako je zbog njegovog dužeg odsustva potrebno postupiti po predmetu koji je hitan po zakonu ili po svojoj suštini, ako je ugroženo efikasno funkcionisanje suda, ako je sudiji pravnosnažno izrečena disciplinska mera zbog disciplinskog prekršaja neopravdano odugovlačenje postupka, kao i u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

Oduzeti predmet iz stava 2. ovog člana dodeljuje se u rad drugom sudiji, u skladu sa Sudskim poslovníkom.

Pravo na prigovor

Član 26.

Na odstupanje od redosleda prijema predmeta ili oduzimanje predmeta, sudija ima pravo na prigovor predsedniku neposredno višeg suda, u roku od tri dana od dana saznanja.

O prigovoru sudije Vrhovnog suda odlučuje Opšta sednica Vrhovnog suda.

Pravo na prigovor zbog oduzimanja predmeta ima i stranka, u roku od tri dana od dana saznanja.

Prigovor se podnosi preko predsednika suda, koji može u skladu sa podnetim prigovorom da izmeni odluku o odstupanju od redosleda prijema predmeta ili oduzimanja predmeta sudiji.

Ako predsednik suda ne usvoji prigovor dužan je da prigovor, sa obrazloženjem za odbijanje prigovora, dostavi predsedniku neposredno višeg suda, odnosno opštoj sednici Vrhovnog suda u roku od tri dana od dana prijema prigovora.

Nepostupanje predsednika suda u roku iz stava 5. ovog člana smatra se disciplinskim prekršajem.

Odluka po prigovoru donosi se u roku od 15 dana od dana dostavljanja prigovora. Ako predsednik neposredno višeg suda ili opšta sednica ne odluči o prigovoru u propisanom roku, smatra se da je prigovor usvojen.

Dužnost obaveštavanja predsednika neposredno višeg suda

Član 27.

Predsednik suda dužan je da o svakom odstupanju od redosleda prijema predmeta pismeno obavesti predsednika neposredno višeg suda.

Obaveštavanje o trajanju postupka

Član 28.

Sudija je dužan da obavesti predsednika suda o razlozima zbog kojih prvostepeni postupak nije okončan u roku od jedne godine i da ga zatim na svakih šest meseci obaveštava o daljem toku postupka.

U postupku po pravnom leku sudija je dužan da obavesti na svaka tri meseca predsednika suda o razlozima zbog kojih postupak nije okončan.

U prvostepenom postupku predsednik suda dužan je da obavesti predsednika neposredno višeg suda o svakom postupku koji nije okončan u roku od dve godine i razlozima za to.

U postupku po redovnom pravnom leku koji nije okončan u roku od jedne godine, predsednik suda dužan je da obavesti predsednika Vrhovnog suda.

Rok za obaveštavanje u izvršnim, vanparničnim i drugim nespornim stvarima određuje se Sudskim poslovníkom.

Dužnost obaveštavanja iz ovog člana teče od dana prijema predmeta u sud.

Pravo sudije na pritužbu

Član 29.

Sudija može Visokom savetu sudstva izjaviti pritužbu ako mu je povređeno pravo za koje ovim zakonom nije predviđen poseban postupak zaštite.

Pritužba se dostavlja licu na koga se pritužba odnosi, koje se može izjasniti u roku od tri dana od dana prijema.

Visoki savet sudstva odlučuje o pritužbi u roku od 15 dana od dana prijema pritužbe i odmah upoznaje sa odlukom o pritužbi sudiju, predsednika suda, predsednika neposredno višeg suda i predsednika Vrhovnog suda. Ako je pritužba osnovana, Visoki savet sudstva preduzima mere radi zaštite prava sudije.

Aktom Visokog saveta sudstva bliže se uređuje način podnošenja pritužbe sudije i postupanje Visokog saveta sudstva po pritužbi.

Pravo sudije na zaštitu od neprimerenog uticaja

Član 30.

Sudija može podneti zahtev za zaštitu od neprimerenog uticaja Visokom savetu sudstva.

Način podnošenja zahteva i postupak po zahtevu za zaštitu od neprimerenog uticaja propisuje se aktom Visokog saveta sudstva.

4. Odnos sudijske funkcije i druge funkcije, posla ili privatnog interesa

Odnos druge funkcije, posla ili privatnog interesa sa sudijskom funkcijom

Član 31.

Sudija ne može biti na funkciji u drugom organu Republike Srbije, organu autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave, gradske opštine ili javnoj službi, javnim preduzećima i drugim pravnim licima čiji je osnivač ili član Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave ili gradska opština, član političke stranke, niti politički delovati na drugi način, baviti se javnim ili privatnim plaćenim poslom, niti pružati pravnu uslugu ili davati pravni savet uz naknadu.

Izuzetno od stava 1. ovog člana sudija može biti član Upravnog odbora i Programskog saveta Pravosudne akademije, u skladu sa zakonom koji uređuje Pravosudnu akademiju.

Sa sudijskom funkcijom nespojivi su i druga funkcija, posao ili privatni interes koji su suprotni dostojanstvu, odnosno narušavaju ugled i nezavisnost sudije.

Etički odbor, odlučuje koja je funkcija, posao ili privatni interes u suprotnosti sa dostojanstvom i nezavisnosti sudije i štetni po ugled sudijske funkcije, na osnovu Etičkog kodeksa.

Sudija može, van radnog vremena, da se bez posebnog odobrenja bavi nastavnom, naučnom i umetničkom delatnošću i da bude član tela za proveru stručnosti, uz naknadu.

U slučaju određenom zakonom, sudija može, u toku radnog vremena, da obavlja nastavnu i naučnu delatnost u Pravosudnoj akademiji.

Sudija može u toku radnog vremena, po odobrenju predsednika suda, da učestvuje u radu stručnog tela obrazovanog u skladu sa posebnim propisom i radne grupe za izradu zakona i drugog akta.

Postupak odlučivanja o nespojivosti

Član 32.

Sudija je dužan da pismeno obavesti Visoki savet sudstva o drugoj funkciji, poslu ili privatnom interesu za koje postoji mogućnost da je nespojiv sa sudijskom funkcijom.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana Visokom savetu sudstva može da podnese svako lice. Visoki savet sudstva pokreće i vodi postupak odlučivanja o nespojivosti sudijske funkcije sa drugom funkcijom, poslom ili privatnim interesom u skladu sa aktom Visokog saveta sudstva.

Visoki savet sudstva obaveštava sudiju, predsednika suda i predsednika neposredno višeg suda, o postojanju nespojivosti funkcije, posla ili privatnog interesa sa sudijskom funkcijom.

Primena drugog propisa

Član 33.

Sudija je javni funkcioner u smislu zakona koji uređuje sprečavanje korupcije i podleže obavezama za javne funkcionere koje su utvrđene tim zakonom.

5. Vrednovanje rada

Sudija i predsednik suda čiji se rad vrednuje

Član 34.

Rad sudije i predsednika suda podleže redovnom vrednovanju, osim sudije i predsednika Vrhovnog suda i sudije koji je navršio 60 godina života.

Rad sudije koji je navršio 60 godina života vrednuje se na lični zahtev sudije ili na predlog predsednika suda.

Svrha vrednovanja

Član 35.

Svrha vrednovanja rada je procena, održavanje i unapređenje kvaliteta rada, uz poštovanje nezavisnosti sudije, u cilju jačanja poverenja javnosti u rad sudije i suda.

Pravila vrednovanja

Član 36.

Vrednovanje obuhvata sve poslove koje obavlja sudija, odnosno predsednik suda, pri čemu se naročito uzimaju u obzir uslovi rada.

Vrednovanje se vrši na osnovu javno objavljenih, objektivnih, jedinstvenih i sveobuhvatnih kriterijuma koji se zasnivaju na kvalitativnim, kao i na kvantitativnim pokazateljima. Vrednovanje rada sudije ne obuhvata procenu primene slobodnog sudijskog uverenja u oceni dokaza i tumačenju propisa.

Vrednovanje rada sudije vrši se na osnovu sledećih osnovnih kriterijuma: stručno znanje i sposobnost njegove primene; sposobnost analitičkog mišljenja i rešavanja pravnog pitanja; sposobnost za donošenje odluke u primerenom roku; veština vođenja rasprave i saslušavanja; sposobnost usmenog i pismenog izražavanja i argumentovanja; sposobnost organizovanja sudijskog posla;

sposobnost obavljanja zadatka rukovodećeg mesta, ako je sudija imenovan na takvo mesto; preuzimanje dodatnog posla i zaduženja.

Kriterijumi i pokazatelji za vrednovanje, način i postupak vrednovanja rada sudije, odnosno predsednika suda bliže se uređuju aktom Visokog saveta sudstva.

Postupak vrednovanja

Član 37.

Postupak vrednovanja se zasniva na principima pravičnosti i jednakosti, uz učešće sudije, odnosno predsednika suda čiji se rad vrednuje.

U postupku vrednovanja sudiji, odnosno predsedniku suda čiji se rad vrednuje obezbeđuje se neposredan pristup izvoru podataka za vrednovanje, pravo na samoprocenu rada, pravo da se izjasni o predlogu odluke o vrednovanju i pravo na pravni lek protiv odluke o vrednovanju.

Komisija nadležna za vrednovanje i pravno sredstvo protiv odluke o vrednovanju

Član 38.

Komisija Visokog saveta sudstva vrednuje rad sudije i predsednika suda.

Komisija je sastavljena od po tri člana iz reda sudija, pri čemu sudija suda višeg stepena vrednuje rad sudije i predsednika suda nižeg stepena.

Član komisije iz stava 1. ovog člana dužan je da završi obuku za sprovođenje vrednovanja rada sudije, koja se propisuje aktom Visokog saveta sudstva.

Protiv odluke o vrednovanju rada sudije i predsednika suda može se izjaviti žalba Visokom savetu sudstva u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke.

Protiv odluke Visokog saveta sudstva iz stava 4. ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Postupak u upravnom sporu je hitan.

Način rada komisije iz stava 1. ovog člana uređuje se aktom Visokog saveta sudstva.

Period za koji se vrši vrednovanje

Član 39.

Rad sudije, odnosno predsednika suda, redovno se vrednuje jednom u pet godina.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, na osnovu odluke Visokog saveta sudstva, rad sudije i predsednika suda može biti i vanredno vrednovan.

Odluka o vrednovanju rada

Član 40.

Odluka o vrednovanju rada donosi se na osnovu sveobuhvatne analize i procene sposobnosti i rezultata rada sudije, odnosno predsednika suda, prema kriterijumu i pokazatelju propisanim aktom Visokog saveta sudstva iz člana 36. stav 4. ovog zakona.

Odluka o vrednovanju rada sudije, odnosno predsednika suda mora biti obrazložena.

Rad sudije, odnosno predsednika suda vrednuje se sa: „izvanredno vrši sudijsku funkciju”, „uspešno vrši sudijsku funkciju”, „zadovoljavajuće vrši sudijsku funkciju”, „nezadovoljavajuće vrši sudijsku funkciju”.

Odluka o vrednovanju se upisuje u lični list sudije, odnosno predsednika suda.

Odluka o vrednovanju predstavlja osnov za izbor i obaveznu obuku sudije, odnosno predsednika suda.

6. Materijalni položaj sudije

Osnovna plata

Član 41.

Sudija ima pravo na platu sudije suda za koji je izabran.

Plata sudije određuje se na osnovu osnovne plate.

Osnovna plata određuje se množenjem koeficijenata za obračun i isplatu plata sa osnovicom za obračun i isplatu plate.

Osnovica za obračun i isplatu plate sudije utvrđuje se Zakonom o budžetu.

Koeficijent za obračun i isplatu plate određuje se tako što se svaki sudija razvrstava u jednu od šest platnih grupa.

Osnovna plata, prema ovom zakonu, jeste vrednost u koju se ne uračunava procenat za vrednovanje minulog rada.

Sudija ne može da uz platu prima i penziju ostvarenu u skladu sa posebnim propisom.

Platne grupe sudija

Član 42.

Sudija se razvrstava u jednu od šest platnih grupa, koja je izražena u koeficijentu.

U prvoj platnoj grupi je sudija prekršajnog suda.

U drugoj platnoj grupi je sudija osnovnog suda.

U trećoj platnoj grupi je sudija privrednog, višeg i Prekršajnog apelacionog suda.

U četvrtoj platnoj grupi je sudija Privrednog apelacionog, apelacionog suda i Upravnog suda.

U petoj platnoj grupi je sudija Vrhovnog suda.

U šestoj platnoj grupi je predsednik Vrhovnog suda.

Koeficijenti

Član 43.

Prva platna grupa ima koeficijent 2,50.

Druga platna grupa ima koeficijent 3,00.

Treća platna grupa ima koeficijent 3,50.

Četvrta platna grupa ima koeficijent 4,00.

Peta platna grupa ima koeficijent 5,00.

Šesta platna grupa ima koeficijent 6,00.

Osnovna plata predsednika suda

Član 44.

Osnovna plata predsednika suda se određuje tako što se plata sudije tog suda uvećava za:

- 10%, u sudu do 20 sudija;
- 15%, u sudu do 40 sudija;
- 20% u sudu do 60 sudija;
- 25% u sudu do 80 sudija;
- 30% u sudu preko 80 sudija.

Odredba stava 1. ovog člana se ne primenjuje na predsednika Vrhovnog suda.

Plata sudije koji je trajno premešten, ili privremeno upućen u drugi sud, odnosno upućen u Visoki savet sudstva, ministarstvo nadležno za pravosuđe, Pravosudnu akademiju ili međunarodnu organizaciju u oblasti pravosuđa

Član 45.

Sudija koji je trajno premešten ili privremeno upućen u drugi sud, odnosno upućen u Visoki savet sudstva, ministarstvo nadležno za pravosuđe, Pravosudnu akademiju ili međunarodnu organizaciju u oblasti pravosuđa ima pravo na osnovnu platu sudije suda iz kog je trajno premešten, privremeno upućen ili upućen, a ako je za sudiju to povoljnije ima pravo na osnovnu platu u sudu, Visokom savetu sudstva, ministarstvu nadležnom za pravosuđe, Pravosudnoj akademiji ili međunarodnoj organizaciji u oblasti pravosuđa u koje je trajno premešten, privremeno upućen ili upućen.

Uvećanje osnovne plate sudije

Član 46.

Osnovna plata sudije koji vrši funkciju u sudu u kome je nepopunjeno više od 10% sudijskih mesta ili u kome je znatno povećan obim posla može se uvećati od 10% do 50%, srazmerno broju nepopunjenih mesta, odnosno obimu povećanja posla.

Kao nepopunjeno sudijsko mesto smatra se i mesto sudije koji je privremeno oslobođen vršenje sudijske funkcije, odnosno kojem miruje sudijska funkcija, zbog izbora, imenovanja, privremenog upućivanja u drugi sud, odnosno upućivanja u Visoki savet sudstva, ministarstvo nadležno za pravosuđe, Pravosudnu akademiju ili međunarodnu organizaciju.

Osnovna plata sudije koji postupa u predmetu krivičnog dela sa elementom organizovanog kriminala i ratnog zločina, može se uvećati do 100%.

Odluku o uvećanju osnovne plate iz st. 1. i 3. ovog člana donosi Visoki savet sudstva.

Osnovna plata zamenika predsednika suda uvećava se za 50% uvećanja iz člana 44. stav 1. ovog zakona.

Naknade plate

Član 47.

Sudija ima pravo na naknadu plate za vreme odsustvovanja sa rada i na naknadu troškova u slučaju propisanom zakonom ili drugim propisom, kao i pravo na

naknadu za neiskorišćeni godišnji odmor, najmanje pod istim uslovima i u istom obimu prava kao i ostali zaposleni u sudu.

III. IZBOR SUDIJE

1. Uslovi za izbor

Opšti uslovi za izbor

Član 48.

Za sudiju može biti izabran državljanin Republike Srbije koji ispunjava opšte uslove za rad u državnom organu, koji je završio pravni fakultet, položio pravosudni ispit i koji je stručan, osposobljen i dostojan za vršenje sudijske funkcije.

Potrebno radno iskustvo

Član 49.

Posle položenog pravosudnog ispita potrebno je radno iskustvo u pravnoj struci:

- 1) dve godine za sudiju prekršajnog suda;
- 2) tri godine za sudiju osnovnog suda;
- 3) šest godina za sudiju višeg suda, privrednog suda i Prekršajnog apelacionog suda;
- 4) deset godina za sudiju apelacionog suda, Privrednog apelacionog suda i Upravnog suda;
- 5) dvanaest godina za sudiju Vrhovnog suda.

Ostali uslovi za izbor

Član 50.

Ostali uslovi za izbor sudije su stručnost, osposobljenost i dostojnost.

Stručnost podrazumeva posedovanje teorijskog i praktičnog znanja potrebnog za obavljanje sudijske funkcije.

Osposobljenost podrazumeva veštine koje omogućavaju efikasnu primenu specifičnih pravničkih znanja u rešavanju sudskih predmeta.

Dostojnost podrazumeva moralne osobine koje sudija treba da poseduje i ponašanje u skladu sa tim osobinama.

Moralne osobine koje sudija treba da poseduje su: poštenje, savesnost, pravičnost, dostojanstvenost, istrajnost i uzornost, a ponašanje u skladu sa tim osobinama podrazumeva čuvanje ugleda sudije i suda u službi i izvan nje, svest o društvenoj odgovornosti, održavanje nezavisnosti i nepristrasnosti, pouzdanosti i dostojanstva u službi i izvan nje i preuzimanje odgovornosti za unutrašnju organizaciju i pozitivnu sliku o sudstvu u javnosti.

Pokazatelje za ocenu stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti propisuje Visoki savet sudstva, u skladu sa zakonom.

Utvrđivanje stručnosti i osposobljenosti kandidata za sudiju koji se prvi put bira na sudijsku funkciju

Član 51.

Stručnost i osposobljenost kandidata za sudiju koji se prvi put bira na sudijsku funkciju proverava se na ispitu koji organizuje Visoki savet sudstva.

Uspeh na ispitu izražava se ocenama od 1 do 5.

Kandidat za sudiju koji se prvi put bira na sudijsku funkciju u osnovnom ili prekršajnom sudu i koji je završio početnu obuku na Pravosudnoj akademiji nije dužan da polaže ispit koji organizuje Visoki savet sudstva, već se njemu kao merilo stručnosti i osposobljenosti uzima završna ocena na početnoj obuci na Pravosudnoj akademiji.

Visoki savet sudstva propisuje program i način polaganja ispita na kome se ocenjuje stručnost i osposobljenost kandidata za sudiju.

Zabrana diskriminacije

Član 52.

Pri predlaganju za izbor sudije i izboru sudije zabranjena je diskriminacija po bilo kom osnovu.

Pri predlaganju za izbor sudije, kao i pri izboru sudije vodi se računa o nacionalnom sastavu stanovništva, odgovarajućoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina i poznavanju stručne pravne terminologije na jeziku nacionalne manjine, koji je u službenoj upotrebi u sudu.

2. Postupak za izbor

Objavljivanje javnog konkursa za izbor sudije

Član 53.

Javni konkurs za izbor sudije objavljuje Visoki savet sudstva.

Javni konkurs za izbor sudije objavljuje se najkasnije šest meseci pre prestanka sudijske funkcije zbog navršenja radnog veka, odnosno najkasnije 15 dana od prestanka sudijske funkcije ako je prestala iz drugog zakonom propisanog razloga.

Javni konkurs se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije”, sredstvu javnog obaveštavanja koje pokriva teritoriju Republike Srbije i na internet stranici Visokog saveta sudstva.

Podnošenje prijave

Član 54.

Prijava za izbor podnosi se Visokom savetu sudstva, u roku od 15 dana od dana objavljivanja javnog konkursa u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Uz prijavu podnose se i dokazi o ispunjavanju uslova za izbor.

Visoki savet sudstva odlukom obrazuje tročlanu komisiju koja utvrđuje blagovremenost, dozvoljenost i potpunost podnete prijave.

Neblagovremenu, nedozvoljenu i nepotpunu prijavu komisija odbacuje rešenjem.

Protiv rešenja iz stava 3. ovog člana dozvoljen je prigovor Visokom savetu sudstva u roku od tri dana od dana dostavljanja rešenja. Blagovremenu, dozvoljenu i potpunu prijavu komisija dostavlja Visokom savetu sudstva na dalji postupak.

Pribavljanje podataka i mišljenja

Član 55.

Visoki savet sudstva pribavlja podatke i mišljenja o stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti kandidata.

Podaci i mišljenja pribavljaju se od organa i organizacije u kojima je kandidat radio u pravnoj struci.

Za kandidata koji je radio u sudu podaci se pribavljaju iz ličnog lista kandidata, a obavezno se pribavlja mišljenje sednice svih sudija suda u kome je radio kandidat.

Za kandidata iz reda sudija pored podataka i mišljenja iz stava 3. ovog člana pribavlja se i mišljenje sednice svih sudija neposredno višeg suda.

Prilikom donošenja o izboru sudije, Visoki savet sudstva uzima u obzir ocenu dobijenu u postupku vrednovanja rada kandidata iz reda sudija.

Pri izboru kandidata iz reda sudija mogu se uzeti u obzir i druge aktivnosti od značaja za obavljanje sudijske funkcije.

Za kandidata koji radi kao sudijski pomoćnik obavezno se pribavlja ocena rada.

Za kandidata koji ranije nije vršio sudijsku funkciju, Visoki savet sudstva posebno ceni i vrstu posla koje je obavljao posle položenog pravosudnog ispita.

Pre izbora kandidat ima pravo uvida u celokupnu dokumentaciju i mišljenja koja su osnov za odluku o izboru kandidata.

Razgovor sa kandidatom

Član 56.

Pre donošenja odluke o izboru, Visoki savet sudstva obavlja razgovor sa kandidatom, koji ima za cilj da utvrdi veštinu komunikacije, spremnost za obavljanje sudijske funkcije i profesionalni integritet kandidata.

Razgovor iz stava 1. ovog člana sprovodi se i vrednuje u skladu sa aktom Visokog saveta sudstva kojim se bliže uređuje postupak izbora kandidata.

Javnost rada

Član 57.

U postupku za izbor sudije obezbeđuje se javnost rada, koja se bliže uređuje aktom Visokog saveta sudstva.

Odluka o izboru na sudijsku funkciju

Član 58.

Visoki savet sudstva donosi odluku o izboru na sudijsku funkciju, koja mora biti obrazložena.

Odluka iz stava 1. ovog člana sa obrazloženjem objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije” i na internet stranici Visokog saveta sudstva.

Pravo žalbe Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe, protiv odluke o izboru na sudijsku funkciju

Član 59.

Protiv odluke o izboru na sudijsku funkciju kandidat može izjaviti žalbu Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe, u roku od 15 dana od dana objavljivanja odluke u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Ustavni sud je dužan da odluku po žalbi Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe, donese u roku od 30 dana od dana isteka roka za izjavljivanje žalbe Ustavnom sudu.

Ustavni sud može odbiti žalbu Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe kao neosnovanu i potvrditi odluku o izboru na sudijsku

funkciju ili usvojiti žalbu Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe i poništiti odluku o izboru na sudijsku funkciju.

Odluka iz stava 1. ovog člana sa obrazloženjem objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

3. Zakletva sudije i stupanje na funkciju Polaganje zakletve

Član 60.

Pre stupanja na funkciju, sudija polaže zakletvu pred predsednikom Vrhovnog suda i predsednikom Narodne skupštine.

Sudija koji je izabran na sudijsku funkciju u drugi sud ne polaže ponovo zakletvu.

Tekst zakletve

Član 61.

Zakletva sudije glasi: „Zaklinjem se svojom čašću da ću svoju funkciju vršiti verno Ustavu i zakonu, po najboljem znanju i umeću i služiti samo istini i pravdi”.

Stupanje na funkciju

Član 62.

Sudija koji je izabran stupa na funkciju na svečanoj sednici svih sudija u sudu za koji je izabran.

Stupanjem na funkciju sudiji prestaje ranija funkcija u drugom sudu.

Sudija suda višeg stepena koji je izabran za predsednika suda nižeg stepena može da se posle prestanka funkcije predsednika suda vrati na funkciju sudije suda višeg stepena.

Kad se smatra da sudija nije izabran

Član 63.

Smatra se da sudija nije izabran ako bez opravdanog razloga ne stupi na funkciju u roku od 30 dana od isteka roka iz člana 59. stav 1. ovog zakona, odnosno od dana objavljivanja odluke Ustavnog suda, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe kojom se odbija žalba Ustavom sudu na odluku o izboru na sudijsku funkciju.

Odluku u slučaju iz stava 1. ovog člana donosi Visoki savet sudstva na predlog predsednika suda.

Protiv odluke Visokog saveta sudstva iz stava 2. ovog člana sudija može izjaviti žalbu Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe, u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke.

Ustavni sud svojom odlukom može odbiti žalbu Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe, kao neosnovanu ili usvojiti žalbu Ustavnom sudu i poništiti odluku Visokog saveta sudstva.

IV. PRESTANAK SUDIJSKE FUNKCIJE

1. Razlozi za prestanak sudijske funkcije

Član 64.

Sudijska funkcija prestaje na zahtev sudije, kad sudija navrši radni vek, ako trajno izgubi radnu sposobnost za vršenje sudijske funkcije, ako mu prestane državljanstvo Republike Srbije ili ako bude razrešen.

Prestanak sudijske funkcije na zahtev sudije

Član 65.

Sudija koji želi da mu sudijska funkcija prestane podnosi pismeni zahtev Visokom savetu sudstva.

Zahtev može biti povučen dok funkcija sudiji ne prestane odlukom Visokog saveta sudstva ili istekom roka predviđenog ovim zakonom.

Ako o zahtevu za prestanak sudijske funkcije nije odlučeno u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva, smatra se da je sudijska funkcija prestala istekom roka od 30 dana od dana podnošenja zahteva.

U slučaju iz stava 3. ovog člana Visoki savet sudstva donosi akt kojim se konstatuje prestanak sudijske funkcije.

U ostalim slučajevima sudijska funkcija prestaje danom koji Visoki savet sudstva navodi u svojoj odluci.

Ako sudija posle pokrenutog postupka za utvrđivanje razloga za njegovo razrešenje podnese zahtev za prestanak sudijske funkcije, zahtev se ne razmatra do okončanja postupka za utvrđivanje razloga za njegovo razrešenje.

Navršenje radnog veka

Član 66.

Sudiji prestaje funkcija kad navrši radni vek, po sili zakona.

Radni vek sudije navršava se kad sudija navrši 65 godina života, izuzev sudije Vrhovnog suda koji može obavljati sudijsku funkciju do navršenja 67 godina života.

Trajni gubitak radne sposobnosti za obavljanje sudijske funkcije

Član 67.

Sudiji prestaje sudijska funkcija ako se na osnovu mišljenja stručne komisije nadležnog organa utvrdi da je zbog zdravstvenog stanja trajno izgubio radnu sposobnost za vršenje sudijske funkcije.

Odluku za upućivanje na obavezan zdravstveni pregled radi ocene radne sposobnosti sudije donosi Visoki savet sudstva po službenoj dužnosti ili na predlog predsednika suda, predsednika neposredno višeg suda i samog sudije.

Mišljenje stručne komisije nadležnog organa iz stava 1. ovog člana dostavlja se Visokom savetu sudstva.

2. Razrešenje sudije

Razlozi za razrešenje sudije

Član 68.

Sudija se razrešava ako je pravnosnažno osuđen za krivično delo na kaznu zatvora od najmanje šest meseci ili ako je u disciplinskom postupku utvrđeno da je učinio težak disciplinski prekršaj koji, prema oceni Visokog saveta sudstva, ozbiljno šteti ugledu sudijske funkcije ili poverenju javnosti u sudove.

Postupak za utvrđivanje razloga za razrešenje sudije zbog pravosnažne osude za krivično delo

Član 69.

Visoki savet sudstva pokreće i vodi po službenoj dužnosti postupak za utvrđivanje razloga za razrešenje sudije zbog pravosnažne osude za krivično delo na kaznu zatvora od najmanje šest meseci.

Postupak iz stava 1. ovog člana može se pokrenuti i na predlog predsednika suda u kojem sudija vrši sudijsku funkciju. Prvostepeni sud pred kojim je vođen krivični postupak protiv sudije, dužan je da bez odlaganja dostavi Visokom savetu sudstva i predsedniku suda u kojem sudija vrši sudijsku funkciju pravosnažno osuđujuću presudu.

Postupak za utvrđivanje razloga za razrešenje sudije zbog učinjenog teškog disciplinskog prekršaja

Član 70.

Visoki savet sudstva utvrđuje činjenice o tome da li je težak disciplinski prekršaj sudije koji je utvrđen pravosnažnom odlukom takav da ozbiljno šteti ugledu sudijske funkcije ili poverenju javnosti u sudove.

Postupak iz stava 1. ovog člana može pokrenuti Visoki savet sudstva po službenoj dužnosti ili na predlog Disciplinske komisije.

Visoki savet sudstva dužan je da sprovede postupak i donese odluku u roku od 90 dana od dana od pokretanja postupka za utvrđivanje razloga za razrešenje sudije.

Odluka Visokog saveta sudstva doneta u postupku iz stava 1. ovog člana mora biti obrazložena.

Položaj sudije u postupku za utvrđivanje razloga za njegovo razrešenje zbog učinjenog teškog disciplinskog prekršaja

Član 71.

U postupku iz člana 70. ovog zakona sudija ima pravo da odmah bude obavešten o razlozima za pokretanje postupka, da se upozna s predmetom, pratećom dokumentacijom i tokom postupka i da sam ili preko punomoćnika pruži objašnjenja i dokaze za svoje navode.

Sudija ima pravo da svoje navode usmeno izloži pred Visokim savetom sudstva.

Postupak iz člana 70. ovog zakona je hitan, vodi se uz sva jemstva pravičnog suđenja, bez prisustva javnosti, osim ako sudija u odnosu na koga se postupak vodi zahteva da postupak bude javan.

3. Odluka o prestanku sudijske funkcije

Nadležnost za donošenje odluke

Član 72.

Odluku o prestanku sudijske funkcije donosi Visoki savet sudstva, posle sprovedenog postupka u kojem utvrđuje razlog za prestanak sudijske funkcije.

Postupak iz stava 1. ovog člana pokreće i vodi Visoki savet sudstva po službenoj dužnosti.

Sudijska funkcija prestaje onog dana koji Visoki savet sudstva navede u svojoj odluci, izuzev u slučaju iz člana 65. stav 3. i člana 66. ovog zakona.

Odluka o prestanku sudijske funkcije mora biti obrazložena i objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije” i na internet stranici Visokog saveta sudstva.

Žalba Ustavnom sudu koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe na odluku o prestanku sudijske funkcije

Član 73.

Protiv odluke Visokog saveta sudstva o prestanku sudijske funkcije, sudija može izjaviti žalbu Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke.

Ustavni sud svojom odlukom može odbiti žalbu ili usvojiti žalbu i poništiti odluku o prestanku sudijske funkcije.

Odluka Ustavnog suda je konačna i objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

V. PREDSEDNIK SUDA

Uslovi za izbor predsednika suda

Član 74.

Za predsednika suda može biti izabran sudija koji vrši sudijsku funkciju u sudu istog stepena ili je sudija suda višeg stepena i koji ima izraženu sposobnost za rukovođenje i organizaciju poslova u sudu, u skladu sa kriterijumima koje donosi Visoki savet sudstva.

Postupak za izbor predsednika suda

Član 75.

Predsednika suda bira Visoki savet sudstva.

Visoki savet sudstva objavljuje javni konkurs za izbor predsednika suda najkasnije šest meseci pre isteka mandata na koji je izabran predsednik suda, odnosno najkasnije u roku od 15 dana od dana prestanka funkcije predsednika suda zbog prestanka sudijske funkcije, zbog izbora za sudiju drugog suda, na lični zahtev, zbog ukidanja suda ili zbog razrešenja sa funkcije predsednika suda.

Pre donošenja odluke o izboru, Visoki savet sudstva obavlja razgovor sa prijavljenim kandidatom.

Prilikom donošenja o izboru predsednika suda, Visoki savet sudstva uzima u obzir ocenu dobijenu u postupku vrednovanja rada, predloženi program unapređenja rada suda od strane kandidata, ocenu dobijenu na razgovoru i pribavlja mišljenje o prijavljenom kandidatu od sednice svih sudija suda za koji se vrši izbor predsednika.

Odluka Visokog saveta sudstva o izboru predsednika suda mora biti obrazložena i objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”, kao i na internet stranici Visokog saveta sudstva.

U postupku za izbor predsednika suda obezbeđuje se javnost rada, koja se bliže uređuje aktom Visokog saveta sudstva.

Vršenje sudijske funkcije predsednika suda

Član 76.

Sudija koji je izabran za predsednika suda vrši i sudijsku funkciju u tom sudu.

Trajanje funkcije predsednika suda

Član 77.

Predsednik suda bira se na pet godina bez mogućnosti ponovnog izbora za predsednika istog suda.

Vreme na koje je predsednik suda izabran teče od dana stupanja na funkciju.

Vršilac funkcije predsednika suda

Član 78.

Kad predsedniku suda prestane funkcija, Visoki savet sudstva postavlja sudiju koji vrši funkciju predsednika suda, dok novi predsednik suda ne stupi na funkciju, a najduže na jednu godinu.

Predsednik suda kojem je prestala funkcija zbog isteka mandata može biti postavljen za vršioca funkcije predsednika suda.

Isto lice ne može biti ponovo postavljeno za vršioca funkcije predsednika istog suda.

Sudiju koji vrši funkciju predsednika Vrhovnog suda postavlja Visoki savet sudstva po pribavljenom mišljenju Opšte sednice Vrhovnog suda.

Prestanak funkcije predsednika suda

Član 79.

Predsedniku suda prestaje funkcija prestankom sudijske funkcije, izborom za sudiju drugog suda, na lični zahtev, zbog ukidanja suda, istekom mandata i razrešenjem sa funkcije predsednika suda.

Odluku o prestanku funkcije predsednika suda donosi Visoki savet sudstva.

Kad predsedniku suda prestane funkcija, Visoki savet sudstva je dužan da bez odlaganja sprovede postupak izbora predsednika suda.

Razlozi za razrešenje predsednika suda

Član 80.

Predsednik suda razrešava se zbog težeg kršenja obaveze ustanovljene propisom za obavljanje posla sudske uprave, narušavanja načela nezavisnosti sudije, postupanja suprotno propisu o raspodeli predmeta, odstupanja od propisa kojim se uređuje godišnji raspored poslova, teškog disciplinskog prekršaja u vršenju funkcije predsednika suda ili nestručnog vršenja funkcije predsednika suda.

Smatra se da predsednik suda nestručno obavlja funkciju predsednika suda ako, shodno kriterijumima i merilima za vrednovanje rada predsednika sudova, njegov rad bude vrednovan ocenom „nezadovoljavajuće vrši funkciju predsednika suda”.

Postupak za utvrđivanje razloga za razrešenje predsednika suda

Član 81.

Postupak za utvrđivanje razloga za razrešenje predsednika suda pokreće i vodi Visoki savet sudstva po službenoj dužnosti.

Predlog za pokretanje postupka za utvrđivanje razloga za razrešenje predsednika suda može se pokrenuti i po predlogu predsednika neposredno višeg suda, sednice svih sudija suda čiji je predsednik, organa koji vrši nadzor nad radom suda, organa nadležnog za vrednovanje rada predsednika suda i Disciplinske komisije.

Odluka o razrešenju predsednika suda

Član 82.

Odluku o razrešenju predsednika suda donosi Visoki savet sudstva, posle sprovedenog postupka u kome su utvrđeni razlozi za razrešenje.

Predsednik suda ima pravo da odmah bude obavešten o razlogu za pokretanje postupka, da se upozna sa predmetom, pratećom dokumentacijom i tokom postupka i da sam ili preko punomoćnika pruži objašnjenje i dokaze za svoje navode.

Predsednik suda ima pravo da svoje navode usmeno izloži pred Visokim savetom sudstva.

Protiv odluke Visokog saveta sudstva o razrešenju, predsednik suda može izjaviti žalbu Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe, u roku od 30 dana od dana prijema odluke.

Položaj po prestanku funkcije predsednika suda

Član 83.

Predsednik suda koji ne bude ponovo izabran, koji se razreši sa te funkcije ili mu funkcija predsednika suda prestane na lični zahtev, nastavlja da obavlja sudijsku funkciju koju je obavljao pre izbora.

Predsednik Vrhovnog suda

Član 84.

Predsednika Vrhovnog suda, među sudijama tog suda, po pribavljenom mišljenju Opšte sednice Vrhovnog suda, bira Visoki savet sudstva.

Kandidat za predsednika Vrhovnog suda, uz prijavu na javni konkurs za izbor, dostavlja i program unapređenja rada sudova u Republici Srbiji, koji se objavljuje na internet stranici Visokog saveta sudstva, zajedno sa podacima iz radne biografije kandidata.

Predsednik Vrhovnog suda bira se na period od pet godina i ne može biti ponovo biran za predsednika Vrhovnog suda.

Predsednik Vrhovnog suda polaže zakletvu pred Visokim savetom sudstva i Narodnom skupštinom.

Predsedniku Vrhovnog suda prestaje funkcija pre isteka vremena na koje je izabran na lični zahtev, prestankom sudijske funkcije ili razrešenjem iz zakonom propisanog razloga za razrešenje predsednika suda.

Odluku o prestanku funkcije predsednika Vrhovnog suda, donosi Visoki savet sudstva.

Postupak za utvrđivanje razloga za razrešenje predsednika Vrhovnog suda pokreće Visoki savet sudstva po službenoj dužnosti ili na predlog Opšte sednice Vrhovnog suda.

Postupak za utvrđivanje razloga za razrešenje predsednika Vrhovnog suda vodi Visoki savet sudstva.

Primena odredaba o sudijama na predsednika suda

Član 85.

Odredbe ovog zakona o izboru i razrešenju sudije, shodno se primenjuju i na izbor i razrešenje predsednika suda.

Odredbe ovog zakona o izboru i razrešenju predsednika suda, shodno se primenjuju i na izbor i razrešenje predsednika Vrhovnog suda.

Ostale odredbe ovog zakona, koje se odnose na sudije, primenjuju se i na predsednika suda.

VI. POSEBNE ODREDBE O SUDIJI POROTNIKU

Zabrana diskriminacije

Član 86.

Pri predlaganju za izbor sudije porotnika i izboru sudije porotnika zabranjena je diskriminacija po bilo kom osnovu.

Pri predlaganju za izbor sudije porotnika i izboru sudije porotnika vodi se računa o nacionalnom sastavu stanovništva, odgovarajućoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina i poznavanju jezika nacionalne manjine, koji je u službenoj upotrebi u sudu.

Uslovi za izbor i trajanje funkcije

Član 87.

Za sudiju porotnika može biti izabran punoletni državljanin Republike Srbije koji je dostojan funkcije sudije porotnika.

Sudija porotnik ne može biti član političke stranke, niti politički delovati na drugi način.

Pri izboru vodi se računa o polu, starosti, zanimanju i društvenom položaju kandidata, o znanju, stručnosti i sklonosti ka pojedinoj vrsti sudske stvari.

Sudija porotnik bira se na pet godina i može biti ponovo izabran.

Postupak izbora

Član 88.

Sudiju porotnika bira Visoki savet sudstva na osnovu javnog konkursa.

Javni konkurs za izbor sudije porotnika objavljuje i sprovodi Visoki savet sudstva.

Javni konkurs iz stava 1. ovog člana objavljuje se i sprovodi shodnom primenom odredaba ovog zakona koje uređuju izbor sudija.

Pre izbora Visoki savet sudstva pribavlja mišljenje suda za koji se bira sudija porotnik.

Za sudiju porotnika može biti birano punoletno lice koje, u trenutku izbora ima manje od 70 godina života.

Zakletva

Član 89.

Sudija porotnik polaže zakletvu pred predsednikom suda za koji je izabran.

Zakletva glasi: „Zaklinjem se svojom čašću da ću svoju funkciju vršiti verno Ustavu i zakonu, savesno, predano i nepristrasno”.

Udaljenje sa funkcije sudije porotnika

Član 90.

Predsednik suda udaljava sudiju porotnika sa funkcije ako je protiv njega pokrenut postupak za krivično delo zbog koga može biti razrešen ili postupak za utvrđivanje razloga za njegovo razrešenje.

Udaljenje traje do okončanja postupka.

Nespojivost funkcije sudije porotnika sa drugom funkcijom, poslom ili privatnim interesom

Član 91.

Sudija porotnik ne može biti advokat ni pružati pravnu uslugu i stručni savet uz naknadu.

Sudija porotnik ne može biti ni javni funkcioner ili zaposlen u organu Republike Srbije, autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave ili gradske opštine.

Sa funkcijom sudije porotnika nespojivi su i druga funkcija, posao ili privatni interes koji su suprotni dostojanstvu i nezavisnosti sudije ili štetni po ugled suda.

Prestanak funkcije sudije porotnika

Član 92.

Funkcija sudije porotnika prestaje ako bude ukinut sud u kome obavlja funkciju, razrešenjem i istekom mandata.

Funkcija sudije porotnika ne prestaje zbog navršenja radnog veka.

Postupak u kome se utvrđuju razlozi za prestanak funkcije sudije porotnika pokreće se na osnovu predloga predsednika suda, predsednika neposredno višeg suda i predsednika Vrhovnog suda.

Postupak pokreće, vodi i odluku donosi Visoki savet sudstva.

Naknada i nagrada sudije porotnika

Član 93.

Sudija porotnik ima pravo na naknadu troškova nastalih na funkciji, naknadu za izgubljenu zaradu i pravo na nagradu.

Uslove i visinu naknade i nagrade propisuje Visoki savet sudstva.

Shodna primena odredaba o sudijama

Član 94.

Na sudije porotnike shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o sudijama.

VII. DISCIPLINSKA ODGOVORNOST SUDIJA

Svrha disciplinske odgovornosti

Član 95.

Sudija i predsednik suda podležu disciplinskoj odgovornosti.

Svrha disciplinske odgovornosti je da se sudija upozori ili sankcioniše, bez ugrožavanja nezavisnosti sudije, zbog neprimerenog ponašanja ili propusta u radu koji ugrožava autoritet i nepristrasnost suda, a u cilju održavanja poverenja javnosti u sudstvo.

Disciplinski prekršaj

Član 96.

Disciplinski prekršaj je nesavesno vršenje sudijske funkcije ili ponašanje sudije nedostojno sudijske funkcije, koji je propisan ovim zakonom.

Nesavesno vršenje sudijske funkcije i funkcije predsednika suda je postupanje koje je suprotno propisanim obavezama i zabranama u vršenju funkcije ili u vezi sa vršenjem funkcije.

Ponašanje nedostojno sudijske funkcije predstavlja ponašanje sudije i predsednika suda u vršenju funkcije i izvan vršenja funkcije kojim se narušava ugled suda i poverenje građana u sudstvo.

Vrste disciplinskih prekršaja

Član 97.

Disciplinski prekršaji su:

- 1) povreda načela nepristrasnosti;
- 2) propuštanje sudije da traži izuzeće u predmetima u kojima postoji očigledan razlog za izuzeće, odnosno isključenje predviđen zakonom;
- 3) neopravdano odugovlačenje postupka ili neopravdano nezakazivanje ročišta ili pretresa ili neopravdano kašnjenje u izradi odluka;
- 4) uzimanje predmeta u rad redom koji neopravdano odstupa od reda kojim su primljeni;
- 5) učestalo kašnjenje na zakazano ročište ili pretres;
- 6) neopravdano neobaveštavanje predsednika suda o predmetu u kojem postupak duže traje;
- 7) očigledno neprimereno postupanje prema učesniku u sudskom postupku i zaposlenom u sudu;
- 8) neopravdano i učestalo nepoštovanje radnog vremena;
- 9) prihvatanje poklona suprotno propisu koji uređuje sukob interesa;
- 10) upuštanje sudije u neprimereni odnos sa strankom ili njegovim pravnim zastupnikom u postupku koji vodi;
- 11) davanje komentara o sudskoj odluci, postupku ili predmetu u sredstvu javnog informisanja na način suprotan zakonu i Sudskom poslovniku;
- 12) obavljanje druge funkcije, posla ili privatnog interesa koji su nespojivi sa sudijskom funkcijom;
- 13) neopravdano nepohađanje obaveznog programa obuke;
- 14) dostavljanje nepotpunih ili netačnih podataka od značaja za rad i odlučivanje Visokog saveta sudstva;
- 15) nepostupanje po odluci Visokog saveta sudstva o upućivanju na obavezan zdravstveni pregled;
- 16) neovlašćeno saopštavanje mediju informacije o tekućem sudskom postupku;
- 17) neopravdano nepostupanje predsednika suda po meri donetoj u postupku nadzora;

18) neopravdano nepostupanje po godišnjem rasporedu sudijskih poslova u sudu ili neopravdana povreda principa slučajnog sudije suprotno zakonu;

19) neprimereno vršenje uticaja na sudiju u vršenju sudijske funkcije;

20) kršenje odredbe Etičkog kodeksa u većoj meri koje je utvrđeno od strane Etičkog odbora;

21) nedostavljanje ili neblagovremeno dostavljanje prigovora protiv odluke o godišnjem rasporedu poslova u sudu ili odluke o izmeni odluke o godišnjem rasporedu poslova u sudu ili prigovora na godišnji raspored u sudu i izmenu godišnjeg rasporeda u sudu.

Težak disciplinski prekršaj postoji ako je usled izvršenja disciplinskog prekršaja iz stava 1. tač. 1) – 3), 9) 10), 12), 15), 17) – 20) ovog člana došlo do ozbiljnog poremećaja u radu suda ili narušavanja ugleda i poverenja javnosti u sudstvo, a naročito zastarevanja predmeta zbog nesavesnog rada sudije i ako je nastupila veća šteta u imovini stranke u postupku, kao i u slučaju ponovljenog disciplinskog prekršaja.

Pod ponovljenim disciplinskim prekršajem iz stava 2. ovog člana smatra se dva puta pravnosnažno utvrđena odgovornost sudije za disciplinski prekršaj, ako između pravnosnažnih odluka nije proteklo više od tri godine.

Odredbe st. 2. i 3. ovog člana ne primenjuju se na disciplinske prekršaje iz stava 1. tač. 4)– 8), 11), 13), 14), 16) i 21) ovog člana.

Prilikom utvrđivanja da li je učinjen disciplinski prekršaj iz stava 1. tačka 20) ovog člana, Etički odbor je dužan da odluči o kršenju odredbe Etičkog kodeksa u znatnoj meri u roku od 90 dana od dana podnošenja zahteva za utvrđivanje kršenja.

Drugim zakonom ne može se propisati disciplinski prekršaj sudije.

Sudija nije odgovoran za disciplinski prekršaj koji je učinjen usled nedovoljnog broja sudija u sudu, povećanog priliva predmeta u sudu, nedovoljnog broja sudskog osoblja, nezadovoljavajućih prostornih i tehničkih uslova za rad ili drugih razloga koji onemogućavaju efikasno postupanje sudije.

Disciplinske mere

Član 98.

Disciplinske mere su: opomena, umanjeње plate do 50% do jedne godine i zabrana izbora u sud višeg stepena u trajanju do tri godine.

Disciplinska mera izriče se srazmerno težini učinjenog disciplinskog prekršaja.

Opomena može biti izrečena samo kada se prvi put utvrdi odgovornost sudije za disciplinski prekršaj.

Disciplinska mera umanjeње plate do 50% i disciplinska mera zabrana izbora u sud višeg stepena u trajanju do tri godine mogu se izreći svaka posebno ili zajedno.

Disciplinske mere iz stava 4. ovog člana se mogu izreći zajedno samo u slučaju da je učinjen težak disciplinski prekršaj.

Pokretanje postupka za utvrđivanje razloga za razrešenje sudije

Član 99.

Ako je u disciplinskom postupku pravosanžnom odlukom utvrđeno da je sudija učinio težak disciplinski prekršaj, Visoki savet sudstva, odnosno Disciplinska komisija može pokrenuti postupak za utvrđivanje razloga za razrešenje sudije.

U postupku za utvrđivanje razloga za razrešenje sudije iz stava 1. ovog člana Visoki savet sudstva ocenjuje da li učinjeni disciplinski prekršaj ozbiljno šteti ugledu sudijske funkcije ili poverenju javnosti u sudstvo.

Disciplinski organi

Član 100.

Disciplinski organi su: Disciplinski tužilac i njegovi zamenici i Disciplinska komisija, koje obrazuje Visoki savet sudstva.

Disciplinskog tužioca, njegove zamenike i članove Disciplinske komisije imenuje Visoki savet sudstva iz reda sudija na period od pet godina bez mogućnosti ponovnog imenovanja.

Sastav, uslove za imenovanje i način prestanka dužnosti, način rada i odlučivanja u disciplinskim organima uređuju se aktom Visoki savet sudstva, koji se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije” i na internet stranici Visokog saveta sudstva.

Disciplinski postupak

Član 101.

Svako lice može podneti disciplinsku prijavu protiv sudije, odnosno predsednika suda, Disciplinskom tužiocu.

Predlog za vođenje disciplinskog postupka, Disciplinski tužilac podnosi na osnovu disciplinske prijave ili po službenoj dužnosti.

Disciplinski postupak vodi Disciplinska komisija na predlog Disciplinskog tužioca. Disciplinska komisija ne može odlučivati izvan predloga Disciplinskog tužioca.

U toku disciplinskog postupka Disciplinski tužilac može da izmeni ili proširi predlog za vođenje disciplinskog postupka, ako izvedeni dokazi ukazuju na izmenu činjeničnog stanja u odnosu na podneti predlog ili ako je sudija čija se disciplinska odgovornost utvrđuje učinio još neki disciplinski prekršaj.

Disciplinski postupak je hitan, vodi se uz sva jemstva pravičnog suđenja, bez prisustva javnosti, osim ako sudija u odnosu na koga se vodi disciplinski postupak zahteva da postupak bude javan.

Disciplinski postupak bliže se uređuje aktom Visokog saveta sudstva.

Vođenje disciplinskog postupka zastareva istekom tri godine od dana kada je disciplinski prekršaj učinjen, a ne teče za vreme trajanja upravnog spora, odnosno sudskog postupka u vezi sa pokrenutim disciplinskim postupkom i izrešenom disciplinskom merom.

Odluke disciplinskog tužioca

Član 102.

Disciplinski tužilac može da odbaci disciplinsku prijavu ili da je prihvati i podnese predlog za vođenje disciplinskog postupka.

Položaj sudije u disciplinskom postupku

Član 103.

Sudija ima pravo da mu se odmah dostavi predlog za vođenje disciplinskog postupka, da se upozna sa predmetom i dokazima i da sam ili preko punomoćnika pruži objašnjenje i dokaze za svoje navode.

Sudija ima pravo da svoje navode usmeno izloži pred Disciplinskom komisijom.

Odluke Disciplinske komisije

Član 104.

Posle sprovedenog disciplinskog postupka Disciplinska komisija može da odbije predlog za vođenje disciplinskog postupka ili da usvoji predlog i izrekne disciplinsku meru.

Odluka Disciplinske komisije iz stava 1. ovog člana mora biti obrazložena.

Protiv odluke Disciplinske komisije, Disciplinski tužilac i sudija protiv koga se vodi disciplinski postupak, mogu izjaviti žalbu Visokom savetu sudstva, u roku od osam dana od dana dostavljanja odluke.

Odluke Visokog saveta sudstva po žalbi

Član 105.

Odlučujući o žalbi, Visoki savet sudstva može žalbu da odbaci kao neblagovremenu, nedozvoljenu ili izjavljenu od neovlašćenog lica, da potvrdi prvostepenu odluku Disciplinske komisije ili da odluku preinači.

Visoki savet sudstva je dužan da o žalbi odluči u roku od 30 dana od dana dostavljanja žalbe.

Odluka Visokog saveta sudstva o žalbi mora biti obrazložena.

Odluka Visokog saveta sudstva je konačna i protiv nje se može pokrenuti upravni spor.

Postupak u upravnom sporu je hitan.

Pravosnažna odluka kojom je izrečena disciplinska mera upisuje se u lični list sudije.

Odluka kojom je izrečena disciplinska mera briše se iz ličnog lista sudije po proteku tri godine od dana pravosnažnosti odluke.

Evidencija o disciplinskim postupcima

Član 106.

Visoki savet sudstva vodi evidenciju o disciplinskom postupku protiv sudije i predsednika suda.

Evidencija iz stava 1. ovog člana sadrži: ime i prezime, jedinstveni matični broj građana i naziv suda u kome sudija vrši funkciju, disciplinski prekršaj za koji je vođen postupak, ishod postupka i izrečenu disciplinsku meru.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Nastavak vršenja funkcije sudija izabranih na stalnu sudijsku funkciju

Član 107.

Sudija izabran na stalnu sudijsku funkciju pre dana konstituisanja Visokog saveta sudstva, nastavlja od dana konstituisanja Visokog saveta sudstva da vrši sudijsku funkciju u sudu za koje su izabran.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, sudija izabran na stalnu sudijsku funkciju u Vrhovnom kasacionom sudu pre dana konstituisanja Visokog saveta sudstva, nastavlja od dana konstituisanja Visokog saveta sudstva da vrši sudijsku funkciju u Vrhovnom sudu.

Nastavak vršenja funkcije sudije izabranog prvi put na sudijsku funkciju

Član 108.

Sudija izabran prvi put od strane Narodne skupštine od dana stupanja na snagu Ustavnog zakona za sprovođenje Akta o promeni Ustava Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 115/21) do dana konstituisanja Visokog saveta sudstva nastavlja, od dana donošenja odluke Visokog saveta sudstva kojom se konstatuje da njihova funkcija postaje stalna, da vrši sudijsku funkciju u sudu za koji izabran.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, sudija izabran prvi put od strane Narodne skupštine od dana stupanja na snagu Ustavnog zakona za sprovođenje Akta o promeni Ustava Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 115/21) do dana konstituisanja Visokog saveta sudstva u Vrhovni kasacioni sud, nastavlja, od dana donošenja odluke Visokog saveta sudstva kojom se konstatuje da njegova funkcija postaje stalna, da vrši sudijsku funkciju u Vrhovnom sudu.

Nastavak vršenja funkcije predsednika suda

Član 109.

Predsednik suda izabran na funkciju pre dana konstituisanja Visokog saveta sudstva nastavlja u skladu sa ovim zakonom, od dana konstituisanja Visokog saveta sudstva, da vrši funkciju predsednika suda do isteka mandata na koji je izabran.

Izuzetno od stava 1. ovog člana predsednik suda izabran pre stupanja na snagu Ustavnog zakona za sprovođenje Akta o promeni Ustava Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 115/21) nastavlja u skladu sa ovim zakonom, od dana konstituisanja Visokog saveta sudstva, da vrši funkciju predsednika suda do isteka mandata na koji je izabran i može još jednom biti biran na funkciju predsednika suda u istom sudu u skladu sa ovim zakonom.

Nastavak vršenja funkcije predsednika Vrhovnog kasacionog suda

Član 110.

Predsednik Vrhovnog kasacionog suda izabran na funkciju predsednika Vrhovnog kasacionog suda pre stupanja na snagu Ustavnog zakona za sprovođenje Akta o promeni Ustava Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 115/21) nastavlja u skladu sa ovim zakonom, od dana konstituisanja Visokog saveta sudstva, da vrši funkciju kao predsednik Vrhovnog suda, do isteka mandata na koji je izabran i može biti biran na funkciju predsednika Vrhovnog suda u skladu sa ovim zakonom.

Okončanje započetog postupka

Član 111.

Postupak započet po odredbama Zakona o sudijama („Službeni glasnik RS”, br. 116/08, 58/09 – US, 104/09, 101/10, 8/12 – US, 121/12, 124/12 – US, 101/13, 111/14 – US, 117/14, 40/15, 63/15 – US, 106/15, 63/16 – US, 47/17 i 76/21) koji nije okončan do dana konstituisanja Visokog saveta sudstva, okončaće se po odredbama ovog zakona.

Rešenje o upućivanju sudije doneto pre dana konstituisanja Visokog saveta sudstva važi do isteka vremena upućivanja.

Rešenje o postavljenju vršilaca funkcije predsednika suda doneto pre dana konstituisanja Visokog saveta sudstva važi do isteka vremena postavljenja.

Rok za donošenje podzakonskih akata**Član 112.**

Podzakonski akti propisani ovim zakonom donose se u roku od godinu dana od dana konstituisanja Visokog saveta sudstva.

Podzakonski akti doneti u skladu sa Zakonom o sudijama („Službeni glasnik RS”, br. 116/08, 58/09 – US, 104/09, 101/10, 8/12 – US, 121/12, 124/12 – US, 101/13, 111/14 – US, 117/14, 40/15, 63/15 – US, 106/15, 63/16 – US, 47/17 i 76/21) primenjuju se do donošenja akata iz stava 1. ovog člana, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Prestanak važenja Zakona o sudijama i odredaba drugih zakona**Član 113.**

Danom konstituisanja Visokog saveta sudstva prestaje da važi Zakon o sudijama („Službeni glasnik RS”, br. 116/08, 58/09 – US, 104/09, 101/10, 8/12 – US, 121/12, 124/12 – US, 101/13, 111/14 – US, 117/14, 40/15, 63/15 – US, 106/15, 63/16 – US, 47/17 i 76/21).

Danom konstituisanja Visokog saveta sudstva prestaju da važe član 10. stav 3. i član 383. stav 7. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS”, br. 72/11, 49/13 – US, 74/13 – US, 55/14, 87/18 i 18/20) i član 16. Zakona o izvršenju i obezbeđenju („Službeni glasnik RS”, br. 106/15, 106/16 – autentično tumačenje, 113/17 – autentično tumačenje, 54/19 i 9/20 – autentično tumačenje).

Danom konstituisanja Visokog saveta sudstva postupci započeti u skladu sa odredbama zakona iz stava 2. ovog člana se obustavljaju.

Završna odredba**Član 114.**

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se od dana konstituisanja Visokog saveta sudstva.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o sudijama sadržan je u članu 145. Ustava Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, br. 98/06 i 16/22), prema kome se uslovi za izbor sudija i uslovi za izbor i mandat sudija porotnika uređuju zakonom, članu 148. stav 3. Ustava kojim je utvrđeno da se zakonom uređuje koje su funkcije, poslovi ili privatni interesi nespojivi sa funkcijom sudije i sudije porotnika i članom 97. tačka 16. Ustava, prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje i druge odnose od interesa za Republiku Srbiju u skladu sa Ustavom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Aktom o promeni Ustava Republike Srbije, koji je proglašen, posle održanog referendumu, odlukom Narodne Skupštine od 9. februara 2022. godine, usvojeni su Amandmani I do XXIX na Ustav Republike Srbije, kojima se menjaju odredbe Ustava koje se odnose na organizaciju i uređenje pravosudnih organa. Amandmanima od VI do XI izmenjeni su članovi 144. do 149. Ustava koji se odnose na pitanja nezavisnosti sudija, uslova za izbor sudija, stalnost sudijske funkcije, stalnost i nepremestivost sudije i imunitet sudija i nespojivost poslova sa sudijskom funkcijom.

Ustavnim zakonom za sprovođenje Akta o promeni Ustava Republike Srbije, koji je proglašen istovremeno sa Aktom o promeni Ustava Republike Srbije, u članu 2. stav 1. propisano je da će se, između ostalog, Zakon o sudijama uskladiti sa Amandmanima, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu amandmana.

Iz navedenih razloga pristupilo se izradi teksta Predloga zakona o sudijama. Pored primarnog cilja, a to je usklađivanje Zakona o sudijama sa Amandmanima, prilikom izrade Predloga zakona posebno se vodilo računa o obavezama Republike Srbije u procesu pridruživanja Evropskoj Uniji, sadržanim u Akcionom planu za Poglavlje 23 koji je Vlada Republike Srbije usvojila 27. aprila 2016. godine i koji je revidiran 10. jula 2020. godine. Te obaveze se pre svega odnose na jačanje vladavine prave kroz uspostavljanje i jačanje nezavisnosti sudstva, u skladu sa evropskim standardima.

Radi realizacije tog cilja uspostavljena je saradnja sa Evropskom komisijom za demokratiju putem prava, čiji je nezvaničan naziv Venecijanska komisija. Ova Komisija je savetodavno telo Saveta Evrope, čiji je Republika Srbija punopravni član. Zadatak ove komisije je da pruži pravne savete državama koje žele da usklade svoje pravne i institucionalne strukture sa evropskim standardima i međunarodnim iskustvom u oblasti demokratije, ljudskih prava i vladavine prava. Treba istaći i stav Evropske komisije da je Venecijanska komisija relevantni autoritet po pitanju proglašenja i promovisanja standarda u oblasti vladavine prava, te da će se napredak Republike Srbije u reformi pravosuđa ceniti u odnosu na ocenu Venecijanske komisije o tom pitanju.

Venecijanska komisija je na plenarnoj sednici održanoj 21. i 22. oktobra 2022. usvojila mišljenje o prvoj verziji Nacrta zakona o sudijama. Preporuke sadržane u tom izveštaju ugrađene su u ovom tekstu Predloga zakona o sudijama.

Posebno treba istaći da je izrada Nacrta zakona protekla u transparentnom i inkluzivnom procesu. Radna grupa Ministarstva pravde, koja je radila na izradi Nacrta zakona bila je sastavljena od sudija, članova Visokog saveta sudstva, predstavnika sudijskih strukovnih udruženja, advokature i akademske zajednice, kao i predstavnika Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo i Ministarstva pravde. U procesu izrade zakona obavljene su najšire konsultacije. Pre početka rada radne grupe obavljene su konsultacije sa Vrhovnim kasacionim sudom i Visokim savetom

sudstva. Prva radna verzija Nacrta zakona koja je upućena na mišljenje Venecijanskoj komisiji objavljena je i na internet stranici Ministarstva pravde sa pozivom svim zainteresovanim stranama da daju svoje primedbe. Takođe o toj verziji Nacrta zakona obavljene su i posebne konsultacije na većem broju okruglih stolova koji su održani širom Srbije, kako onima u organizaciji Ministarstva pravde, tako i onima koji su organizovani od strane strukovnih udruženja. Poseban okrugli sto održan je sa organizacijama civilnog društva. Pomoć Ministarstvu pravde u organizaciji celokupnog procesa izrade Nacrta zakona pružio je projekat Saveta Evrope.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Predlog zakona o sudijama podeljen je u osam glava.

I. Osnovne odredbe (čl. 1 do 12)

Osnovnim odredbama Predloga zakona uređuju se osnovna načela položaja sudija i vršenja sudijske funkcije.

Članom 2. Predloga zakona propisuje se nezavisnost kako osnovno načelo u vršenju sudijske funkcije. Sudija sudi na osnovu Ustava, potvrđenog međunarodnog ugovora, zakona, opšte prihvaćenih pravila međunarodnog prava i drugog opšteg akta donetog u skladu sa zakonom.

Članom 3. Predloga zakona propisuje stalnost i nepremestivost sudijske funkcije. Sudijska funkcija je stalna što znači da traje od izbora do nastupanja zakonom utvrđenih razloga prestanak funkcije. Nepremestivost sudije se ogleda u tome je propisano da sudija vrši funkciju u sudu za koji je izabran i ne može bez svoje saglasnosti biti trajno premešten ni privremeno upućen u drugi sud, osim u slučajevima predviđenim Ustavom i ovim zakonom.

Članom 4. Predloga zakona propisano je načelo održanja poverenja u nezavisnost i nepristrasnost sudije. Sudija je dužan da nepristrasno vodi postupak po svojoj savesti, u skladu sa vlastitom procenom činjenica i tumačenjem prava, uz obezbeđenje pravičnog suđenja i poštovanje procesnih prava stranaka. Službe, poslovi i postupci nespojivi sa sudijskom funkcijom određuju se zakonom. Sudije su dužne da se u svakoj prilici pridržavaju Etičkog kodeksa.

U skladu sa Ustavnim odredbama, član 6. Predloga zakona uređuje imunitet sudije, koji se ogleda u funkcionalnom imunitetu i vezan je isključivo za vršenje sudijske funkcije. Sudija ne može biti pozvan na odgovornost za mišljenje dato u vezi sa vršenjem sudijske funkcije ili za glasanje pri donošenju sudske odluke, izuzev ako učini krivično delo kršenja zakona od strane sudije ili javnog tužioca. Sudija ne može bez odobrenja Visokog saveta sudstva biti lišen slobode u postupku pokrenutom zbog krivičnog dela učinjenog u vršenju sudijske funkcije.

Član 7. Predloga zakona uređuje pitanje odgovornosti sudije za štetu učinjenu u vršenju sudijske funkcije. Propisano je da za štetu koju sudija prouzrokuje nezakonitim ili nepravilnim radom odgovara Republika Srbija. Ako je Republika Srbija na osnovu pravnosnažne sudske odluke, odnosno poravnjanja zaključenog pred sudom, isplatila štetu koju je učinio sudija, može tražiti od sudije naknadu isplaćenog novčanog iznosa, ako je šteta prouzrokovana namerno. Ovakvo rešenje u skladu je sa evropskim standardima.

Odredbama čl. 8, 9, 10. i 12. Predloga zakona propisuju se prava sudija na strukovno udruživanje, pravo na učešće u donošenju odluka od značaja za rad sudova, pravo na obuku o trošku Republike Srbije i opšta prava iz radnog odnosa.

II. Položaj sudije (čl. 13. do 48)

Odredbama čl. 13. do 17. Predloga zakona razrađuje se načelo stalnosti sudijske funkcije. Sudijska funkcija je stalna i traje neprekidno od izbora do navršenja radnog veka, a ranije može prestati samo u slučajevima propisanim Ustavom i ovim zakonom. U skladu sa novim ustavnim rešenjima nema više trogodišnjeg izbora na sudijsku funkciju lica koja se prvi put biraju za sudije.

Sudijska funkcija ne prestaje ako bude smanjen broj sudija u sudu u kome sudija vrši sudijsku funkciju (član 14).

Izmenjena su pravila o udaljenju sudija (čl.15. do 17). Postoji jedan obavezan razlog za udaljenje sudije, a to je kada je sudiji određen pritvor. Fakultatni razlozi za udaljenje su ako je pokrenut postupak za utvrđivanje razloga za razrešenje sudije ili krivični postupak za krivično delo zbog koga sudija može biti razrešen, kao i ako je sudija upućen na obavezan lekarski pregled radi provere radne sposobnosti za vršenje sudijske funkcije. Novina je da odluku o udaljenju sudije donosi Visoki savet sudstva, što je u skladu sa novim ustavnim položajem tog organa. Protiv odluke o udaljenju, sudija može izjaviti žalbu Ustavnom sudu, a žalba ne zadržava izvršenje odluke o udaljenju.

Načelo nepremestivosti sudija kao jedno od garancija sudske nezavisnosti razrađeno je odredbama čl. 18. do 21. Predloga zakona. Sudija ima pravo da sudijsku funkciju vrši stalno u sudu za koji je izabran, osim u slučaju propisanom Ustavom i ovim zakonom. Sudija može, uz svoju pismenu saglasnost, biti trajno premešten u drugi sud, ako postoji potreba za hitnom popunom upražnjenog sudijskog mesta. Izuzetak od pravila da sudija može biti samo uz svoju saglasnost trajno premešten u drugi sud je u slučaju ukidanja suda ili ukidanja pretežnog dela nadležnosti suda za koji je izabran, ali u tom slučaju može biti trajno premešten samo u sud koji preuzima nadležnost ukinutog suda. Rešenje o trajnom premeštaju donosi Visoki savet sudstva, a protiv tog rešenja sudija može izjaviti žalbu Ustavnom sudu. Slična pravila važe i za privremeno upućivanje u drugi sud, s tim što za razliku od trajnog premeštaja ovo upućivanje može da traje najduže godinu dana bez mogućnosti ponovnog upućivanja. Posebna vrsta upućivanja sudije je upućivanje, radi obavljanja stručnih poslova, u Visoki savet sudstva, ministarstvo nadležno za pravosuđe, Pravosudnu akademiju i međunarodnu organizaciju u oblasti pravosuđa. Upućivanje može trajati najduže tri godine, odnosno najduže šest godina u međunarodnu organizaciju, bez mogućnosti ponovnog upućivanja. U slučaju upućivanja u ministarstvo nadležno za pravosuđe sudija se obavezno oslobađa vršenja sudijske funkcije, što je neophodno imajući u vidu mogući sukob interesa.

Odredbe čl. 22. do 30. Predloga zakona uređuju međusobnu nezavisnost sudija. Sudija je u vršenju sudijske funkcije slobodan u zastupanju svog shvatanja, utvrđivanju činjenica i primeni prava. Sudija ima pravo da mu se vrsta sudijskog posla odredi godišnjim rasporedom poslova i da se ne menja tokom godine, osim u izuzetnim slučajevima zbog izbora novog sudije, dužeg odsustva sudije, znatno povećanog ili smanjenog priliva predmeta u toku godine po pojedinim pravnim oblastima ili upražnjenog sudijskog mesta. Realizacija prava građana na prirodni sudiju uređena je odredbama čl. 24. do 26. Predloga zakona. Sudija predmete prima prema redosledu nezavisnom od ličnosti stranaka i okolnosti pravne stvari, a predmeti se dodeljuju sudiji na osnovu godišnjeg rasporeda poslova u sudu vodeći računa o složenosti predmeta, u skladu sa Sudskim poslovníkom, prema redosledu unapred utvrđenom za svaku kalendarsku godinu, isključivo na osnovu oznake i broja predmeta. Od redosleda prijema predmeta može se odstupiti u slučajevima predviđenim zakonom (npr. zbog izuzeća sudije), kao i u slučaju opterećenosti ili opravdane sprečenosti sudije, u skladu sa Sudskim poslovníkom. Na odstupanje od redosleda prijema predmeta ili oduzimanje predmeta, sudija ima pravo na prigovor predsedniku neposredno višeg suda.

Sudija je dužan da obavesti predsednika suda o razlozima zbog kojih prvostepeni postupak nije okončan u roku od jedne godine i da ga zatim na svakih šest meseci obaveštava o daljem toku postupka (član 28).

Odredbama čl. 29. i 30. Predloga zakona propisano je pravo sudije na pritužbu i na zaštitu od neprimerenog uticaja. Sudija može Visokom savetu sudstva izjaviti pritužbu ako mu je povređeno pravo za koje ovim zakonom nije predviđen poseban postupak zaštite, a takođe može podneti i zahtev za zaštitu od neprimerenog uticaja.

Odredbe koje uređuju pitanje sukoba interesa sudijske funkcije sa drugim funkcijama i poslovima uređeno je odredbama čl. 31. do 33. Predloga zakona. U skladu sa ustavnim odredbama propisano je da sudija ne može biti na funkciji u drugom organu Republike Srbije, organu autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave, gradske opštine ili javnoj službi, član političke stranke, niti politički delovati na drugi način, baviti se javnim ili privatnim plaćenim poslom, niti pružati pravnu uslugu ili davati pravni savet uz naknadu. Sa sudijskom funkcijom nespojivi su i druga funkcija, posao ili privatni interes koji su suprotni dostojanstvu, odnosno narušavaju ugled i nezavisnost sudije. Na sudije se kao javne funkcionere primenjuje Zakon o sprečavanju korupcije i sudije podležu obavezama za javne funkcionere koje su propisane tim zakonom.

Odredbe o vrednovanju rada sudija sadržane su u čl. 34. do 40. Predloga zakona. Rad sudije i predsednika suda podleže redovnom vrednovanju, svakih pet godina, osim sudije i predsednika Vrhovnog suda i sudije koji je navršio 60 godina života. Svrha vrednovanja rada je procena, održavanje i unapređenje kvaliteta rada, uz poštovanje nezavisnosti sudije, u cilju jačanja poverenja javnosti u rad sudije i suda. Vrednovanje obuhvata sve poslove koje obavlja sudija, odnosno predsednik suda, pri čemu se naročito uzimaju u obzir uslovi rada. Rad sudije i predsednika suda vrednuje komisija Visokog saveta sudstva sastavljena od po tri člana iz reda sudija, pri čemu sudija suda višeg stepena vrednuje rad sudije i predsednika suda nižeg stepena. Protiv odluke o vrednovanju rada sudije i predsednika suda može se izjaviti žalba Visokom savetu sudstva, a protiv odluke Visokog saveta sudstva može se pokrenuti upravni spor. Odluka o vrednovanju predstavlja osnov za izbor i obaveznu obuku sudije, odnosno predsednika suda.

Odredbe o materijalnom položaju sudije (čl. 41. do 48) ne sadrže izmene u odnosu na važeći Zakon o sudijama.

III. Izbor sudije (čl. 48 do 63)

Najvažnija izmena u vezi sa izborom sudija je ta što je u skladu sa Amandmanima na Ustav izbor sudija potpuno izmešten iz Narodne skupštine. Visoki savet sudstva vodi postupak za izbor i bira sve sudije uključujući i ona lica koja se prvi put biraju na sudijsku funkciju.

U pogledu opštih i posebnih uslova za izbor sudija nisu vršene veće izmene u odnosu na važeći zakon. Stručnost i osposobljenost kandidata za sudiju koji se prvi put bira na sudijsku funkciju proverava se na ispitu koji organizuje Visoki savet sudstva. U postupku za izbor sudije zabranjena je diskriminacija po bilo kom osnovu i vodi se računa o nacionalnom sastavu stanovništva, odgovarajućoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina i poznavanju stručne pravne terminologije na jeziku nacionalne manjine, koji je u službenoj upotrebi u sudu.

Javni konkurs za izbor sudije objavljuje Visoki savet sudstva. Visoki savet sudstva pribavlja podatke i mišljenje o stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti kandidata. Pre donošenja odluke o izboru, Visoki savet sudstva obavlja razgovor sa kandidatom, koji ima za cilj da utvrdi veštinu komunikacije, spremnost za obavljanje sudijske funkcije i profesionalni integritet kandidata. U postupku za izbor sudije obezbeđuje se javnost rada, koja se bliže uređuje aktom Visokog saveta sudstva. Visoki savet sudstva sastavlja rang listu kandidata za izbor sudije na osnovu ocene stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti kandidata. Na osnovu rang liste kandidata Visoki savet sudstva donosi odluku o izboru na sudijsku funkciju, koja mora biti obrazložena.

Posebnu novinu predstavlja pravno sredstvo protiv odluke o izboru na sudijsku funkciju koje imaju učesnici na konkursu. Protiv odluke o izboru na sudijsku funkciju kandidat može izjaviti žalbu Ustavnom sudu.

Odredbe o zakletvi i stupanju sudije na funkciju su nepromenjene u odnosu na važeći Zakon o sudijama.

IV. Prestanak sudijske funkcije (čl. 64. do 73)

Sudijska funkcija prestaje na zahtev sudije, kad sudija navrší radni vek, ako trajno izgubi radnu sposobnost za vršenje sudijske funkcije, ako mu prestane državljanstvo Republike Srbije ili ako bude razrešen.

Sudiji prestaje funkcija kad navrší radni vek, po sili zakona. Radni vek sudije navršava se kad sudija navrší 65. godinu života, izuzev sudije Vrhovnog suda koji može obavljati sudijsku funkciju do navršénja 67. godinu života.

Sudiji prestaje sudijska funkcija ako se na osnovu mišljenja stručne komisije nadležnog organa utvrdi da je zbog zdravstvenog stanja trajno izgubio radnu sposobnost za vršenje sudijske funkcije.

Sudija se razrešava ako je pravosnažno osuđen za krivično delo na kaznu zatvora od najmanje šest meseci ili ako je u disciplinskom postupku utvrđeno da je učinio težak disciplinski prekršaj koji, prema oceni Visokog saveta sudstva, ozbiljno šteti ugledu sudijske funkcije ili poverenju javnosti u sudove. U postupku u kome Visoki savet sudstva utvrđuje razloge za razrešenje sudije zbog učinjenog teškog disciplinskog prekršaja, sudija ima pravo da odmah bude obavešten o razlozima za pokretanje postupka, da se upozna s predmetom, pratećom dokumentacijom i tokom postupka i da sam ili preko punomoćnika pruži objašnjenja i dokaze za svoje navode. Sudija ima pravo da svoje navode usmeno izloži pred Visokim savetom sudstva.

Odluku o prestanku sudijske funkcije donosi Visoki savet sudstva, posle sprovedenog postupka u kojem utvrđuje razlog za prestanak sudijske funkcije. Protiv odluke Visokog saveta sudstva o prestanku sudijske funkcije, sudija može izjaviti žalbu Ustavnom sudu, koji svojom odlukom može odbiti žalbu ili usvojiti žalbu i poništiti odluku o prestanku sudijske funkcije. Odluka Ustavnog suda je konačna.

V. Predsednik suda (čl. 74. do 85)

Najvažnija novina u Predlogu zakona koja je posledica rešenja iz Amandmana na Ustav Republike Srbije je da predsednike suda bira Visoki savet sudstva, umesto Narodne skupštine koja je bila nadležna prema ranije važećim odredbama Ustava.

Za predsednika suda može biti izabran sudija koji vrši sudijsku funkciju u sudu istog stepena ili je sudija suda višeg stepena i koji ima izraženu sposobnost za rukovođenje i organizaciju poslova u sudu. Visoki savet sudstva objavljuje javni konkurs za izbor predsednika suda. Pre donošenja odluke o izboru, Visoki savet sudstva obavlja razgovor sa prijavljenim kandidatom. U postupku izbora predsednika suda Visoki savet sudstva uzima u obzir ocenu dobijenu u postupku vrednovanja rada, predloženi program unapređenja rada suda od strane kandidata, ocenu dobijenu na razgovoru i pribavlja mišljenje o prijavljenom kandidatu od sednice svih sudija suda za koji se vrši izbor predsednika. Odluka Visokog saveta sudstva o izboru predsednika suda mora biti obrazložena. U postupku za izbor predsednika suda obezbeđuje se javnost rada, koja se bliže uređuje aktom Visokog saveta sudstva.

Predsednik suda bira se na pet godina bez mogućnosti ponovnog izbora za predsednika istog suda.

Predsedniku suda prestaje funkcija prestankom sudijske funkcije, izborom za sudiju drugog suda, na lični zahtev, zbog ukidanja suda, istekom mandata i

razrešenjem sa funkcije predsednika suda. Odluku o prestanku funkcije predsednika suda donosi Visoki savet sudstva.

Predsednik suda razrešava se zbog težeg kršenja obaveze ustanovljene propisom za obavljanje posla sudske uprave, narušavanja načela nezavisnosti sudije, postupanja suprotno propisu o raspodeli predmeta, odstupanja od propisa kojim se uređuje godišnji raspored poslova, teškog disciplinskog prekršaja u vršenju funkcije predsednika suda ili nestručnog vršenja funkcije predsednika suda.

Odluku o razrešenju predsednika suda donosi Visoki savet sudstva, posle sprovedenog postupka u kome su utvrđeni razlozi za razrešenje. Protiv odluke Visokog saveta sudstva o razrešenju, predsednik suda može izjaviti žalbu Ustavnom sudu.

Predsednik suda koji ne bude ponovo izabran, koji se razreši sa te funkcije ili mu funkcija predsednika suda prestane na lični zahtev, nastavlja da obavlja sudijsku funkciju koju obavlja pre izbora.

Predsednika Vrhovnog suda, među sudijama tog suda, po pribavljenom mišljenju Opšte sednice Vrhovnog suda, bira Visoki savet sudstva.

Kandidat za predsednika Vrhovnog suda, uz prijavu na javni konkurs za izbor, dostavlja i program unapređenja rada sudova u Republici Srbiji, koji se objavljuje na internet stranici Visokog saveta sudstva, zajedno sa podacima iz radne biografije kandidata.

Predsednik Vrhovnog suda bira se na period od pet godina i ne može biti ponovo biran za predsednika Vrhovnog suda.

Odluku o prestanku funkcije predsednika Vrhovnog suda, donosi Visoki savet sudstva.

VI. Posebne odredbe o sudiji porotniku (čl. 86. do 94)

Najvažnija novina u odredbama koje uređuju o sudije porotnike je ta što je iz procesa njihovog izbora isključeno Ministarstvo pravde. Celokupni postupak za izbor sudija porotnika vodi isključivo Visoki savet sudstva. Ministarstvo pravde više nije nadležno za predlaganje sudija porotnika.

Pri izboru sudije porotnika zabranjena je diskriminacija po bilo kom osnovu. Pri izboru sudije porotnika vodi se računa o nacionalnom sastavu stanovništva, odgovarajućoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina i poznavanju jezika nacionalne manjine, koji je u službenoj upotrebi u sudu. Pri izboru sudija porotnika vodi se računa i o polu, starosti, zanimanju i društvenom položaju kandidata, o znanju, stručnosti i sklonosti ka pojedinoj vrsti sudske stvari. Za sudiju porotnika može biti birano punoletno lice koje, u trenutku izbora ima manje od 70 godina života.

Sudija porotnik bira se na pet godina i može biti ponovo izabran.

Kao što je navedeno, sudiju porotnika bira Visoki savet sudstva na osnovu javnog konkursa. Pre izbora Visoki savet sudstva pribavlja mišljenje suda za koji se bira sudija porotnik.

Sudija porotnik ne može biti advokat ni pružati pravnu uslugu i stručni savet uz naknadu. Sa funkcijom sudije porotnika nespojivi su i druga funkcija, posao ili privatni interes koji su suprotni dostojanstvu i nezavisnosti sudije ili štetni po ugled suda.

Sudija porotnik se udaljuje sa funkcije do okončanja postupka ako je protiv njega pokrenut postupak za krivično delo zbog koga može biti razrešen ili postupak za utvrđivanje razloga za njegovo razrešenje. Propisana je nespojivost funkcije sudije porotnika sa drugom funkcijom, poslom ili privatnim interesom, kao i prestanak funkcije sudije porotnika ako bude ukinut sud u kome obavlja funkciju, razrešenjem i istekom mandata. Postupak u kome se utvrđuju razlozi za prestanak funkcije sudije porotnika pokreće, vodi i odluku donosi Visoki savet sudstva na osnovu predloga predsednika suda, predsednika neposredno višeg suda i predsednika Vrhovnog suda.

VII. Disciplinska odgovornost sudija (čl. 95. do 106)

Svrha disciplinske odgovornosti je da se sudija upozori ili sankcioniše, bez ugrožavanja sudske nezavisnosti, zbog neprimerenog ponašanja ili propusta u radu koji ugrožava autoritet i nepristrasnost suda, a u cilju održavanja poverenja javnosti u sudstvo.

Disciplinski prekršaj je nesavesno vršenje sudijske funkcije ili ponašanje sudije nedostojno sudijske funkcije, koji je propisan ovim zakonom.

U članu 98. Predloga zakona utvrđena je lista disciplinskih prekršaja. To su: povreda načela nepristrasnosti; propuštanje sudije da traži izuzeće u predmetima u kojima postoji očigledan razlog za izuzeće, odnosno isključenje predviđen zakonom; neopravdano odugovlačenje postupka ili neopravdano nezakazivanje ročišta ili pretresa ili neopravdano kašnjenje u izradi odluka; uzimanje predmeta u rad redom koji neopravdano odstupa od reda kojim su primljeni; učestalo kašnjenje na zakazano ročište ili pretres; neopravdano neobaveštavanje predsednika suda o predmetu u kojem postupak duže traje; očigledno neprimereno postupanje prema učesniku u sudskom postupku i zaposlenom u sudu; neopravdano i učestalo nepoštovanje radnog vremena; prihvatanje poklona suprotno propisu koji uređuje sukob interesa; upuštanje sudije u neprimereni odnos sa strankom ili njegovim pravnim zastupnikom u postupku koji vodi; davanje komentara o sudskoj odluci, postupku ili predmetu u sredstvu javnog informisanja na način suprotan zakonu i Sudskom poslovniku; obavljanje druge funkcije, posla ili privatnog interesa koji su nespojivi sa sudijskom funkcijom; neopravdano nepohađanje obaveznog programa obuke; dostavljanje nepotpunih ili netačnih podataka od značaja za rad i odlučivanje Visokog saveta sudstva; nepostupanje po odluci Visokog saveta sudstva o upućivanju na obavezan zdravstveni pregled; neovlašćeno saopštavanje mediju informacije o tekućem sudskom postupku; neopravdano nepostupanje predsednika suda po meri donetoj u postupku nadzora; neopravdano nepostupanje po godišnjem rasporedu sudijskih poslova u sudu ili neopravdana povreda principa slučajnog sudije suprotno zakonu; neprimereno vršenje uticaja na sudiju u vršenju sudijske funkcije; kršenje odredbe Etičkog kodeksa u većoj meri koje je utvrđeno od strane Etičkog odbora; nedostavljanje ili neblagovremeno dostavljanje prigovora protiv odluke o godišnjem rasporedu poslova u sudu ili odluke o izmeni odluke o godišnjem rasporedu poslova u sudu ili prigovora na godišnji raspored u sudu i izmenu godišnjeg rasporeda u sudu.

Istovremeno, napravljena je podela prekršaja na teže i lakše disciplinske prekršaje.

Član 99. Predloga zakona propisuje disciplinske mere, koje se izriču srazmerno težini učinjenog disciplinskog prekršaja. Disciplinske mere su: opomena, umanjenje plate do 50% do jedne godine i zabrana izbora u sud višeg stepena u trajanju do tri godine. Utvrđena odgovornost sudije za težak disciplinski prekršaj može voditi njegovom razrešenju, ako Visoki savet sudstva u posebnom postupku oceni da je učinjeni prekršaj takve prirode da ozbiljno šteti ugledu sudijske funkcije ili poverenju javnosti u sudove (član 99).

Disciplinski organi propisani u članu 100. Predloga zakona su: disciplinski tužilac i njegovi zamenci i disciplinska komisija. Članove disciplinskih organa imenuje Visoki savet sudstva iz reda sudija.

Odredbama čl. 101. do 103. Predloga zakona uređen je disciplinski postupak. Svako lice može podneti disciplinsku prijavu protiv sudije, odnosno predsednika suda, disciplinskom tužiocu. Disciplinski postupak se vodi na osnovu predloga disciplinskog tužioca disciplinskoj komisiji koji se podnosi na osnovu disciplinske prijave ili po službenoj dužnosti. O predlogu disciplinskog tužioca odlučuje disciplinska komisija u disciplinskom postupku. Disciplinski postupak je hitan, vodi se uz sva jemstva pravičnog suđenja, bez prisustva javnosti, osim ako sudija u odnosu

na koga se postupak vodi zahteva da postupak bude javan. Vođenje disciplinskog postupka zastareva istekom tri godine od dana kada je disciplinski prekršaj učinjen.

Posle sprovedenog disciplinskog postupka disciplinska komisija donosi obrazloženu odluku kojom može da odbije predlog disciplinskog tužioca ili da usvoji predlog i izrekne disciplinsku sankciju. Protiv odluke disciplinske komisije, disciplinski tužilac i sudija protiv koga se vodi disciplinski postupak, mogu izjaviti žalbu Visokom savetu sudstva (član 104).

Odlučujući po žalbi, Visoki savet sudstva može da potvrdi prvostepenu odluku disciplinske komisije ili da je preinači. Odluka Visokog saveta sudstva je konačna i protiv nje se može pokrenuti upravni spor, čime je obezbeđena sudska zaštita. Pravosnažna odluka kojom je izrečena disciplinska sankcija upisuje se u lični list sudije, a briše se po proteku tri godine od dana pravosnažnosti odluke (član 105).

Visoki savet sudstva vodi evidenciju o disciplinskom postupku protiv sudija i predsednika sudova (član 106).

VIII. Prelazne i završne odredbe (čl. 107. do 114)

Prelaznim i završnim odredbama Predloga zakona uređuju se nastavljanje vršenja sudijske funkcije i funkcije predsednika sudova koji su izabrani u skladu sa važećim Zakonom o sudijama, okončanje započetih postupaka, rok za donošenje podzakonskih akata, prestanak važenja važećeg Zakona o sudijama i stupanje zakona na snagu. Predviđeno je da ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije” a primenjuje se od dana konstituisanja Visokog saveta sudstva.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. RAZLOZI ZA STUPANJE NA SNAGU ZAKONA PRE OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”

Potrebno je da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, radi ispunjenja obaveza i postupanja u rokovima koji su propisani Ustavnim zakonom za sprovođenje Akta o promeni Ustava Republike Srbije.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo pravde

2. Naziv propisa

Predlog zakona o sudijama

Draft law on judges

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum),:

a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa,

Naslov VII. – PRAVOSUĐE, SLOBODE I BEZBEDNOST, u okviru kojeg je član 80 - Jačanje institucija i vladavine prava

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,

Odredbama Sporazuma nije dat poseban rok za usklađivanje, već se usklađivanje vrši u skladu sa opštim rokom u skladu sa članom 72. Sporazuma.

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

U potpunosti ispunjava.

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije, u okviru Poglavlja 23: „Pravosuđe i osnovna prava” - 3.23.3. – Osnovna prava predviđen je čitan niz planiranih kadrovskih i tehničkih mera koje je neophodno preduzeti radi daljeg institucionalnog jačanja javnog tužilaštva, odnosno Državnog veća tužilaca.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

- /

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost treba obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe Direktive).

- Ne postoje propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

- /

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

- Da, na engleski jezik

8. Saradnja sa Evropskom Unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

U postupku pripreme Nacrta zakona o sudijama ostvarena je saradnja sa Evropskom komisijom za demokratiju putem prava (Venecijanskom komisijom). Nacrt zakona o sudijama je poslat na mišljenje Venecijanskoj komisiji 12. septembra 2022. godine i 15. novembra 2022. godine. U pripremi mišljenja su učestvovali eksperti Venecijanske komisije: Martin Kuijer, zamenik člana iz Holandije, Karlo Heiki Tuori, počasni predsednik Venecijanske komisije iz Finske, Regina Kiner, član Venecijanske komisije iz Švajcarske i Žan-Klod Šolzem, zamenik člana Venecijanske komisije iz Belgije. Održavno je više konsultativnih sastanaka sa ekspertima Venecijanske komisije i sa predstavnicima Sekretarijata Venecijanske komisije.